24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

1941
ИЮНЬ
10
ЫТЛАРИКУН
134 (5849) №

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Осоавиахимовецсен ӑмӑртӑвӗ

Ҫар ӗҫне вӗренессине тӗпренех ҫӗнетсе урӑхлатни Осоавиахим членӗсен активлӑхне ӳстерчӗ, вӗсем ҫар ӗҫне тимлӗнрех вӗренме тытӑнчӗҫ, ҫар техникипе тата тактикипе паллашас тӗлӗшпе куллен ӗҫлеме пуҫларӗҫ. Ӗҫҫыннисем Осоавиахим ӗҫне ытларах хутшӑнчӗҫ. Кӑҫал 5 уйӑх хушшинче кӑна пирӗн республикӑра ҫӗнӗрен 137 Осоавиахим пуҫламӗш организаци тунӑ, Осоавиахим членне ҫӗнӗрен 11.970 ҫын кӗнӗ.

Совет патриочӗсем Осоавиахимӑн вӗренӳ группиcенче, командисенче тата отрячӗсенче ҫар ӗҫне лайӑх, пысӑк пахалӑхпа вӗренес енӗпе социализмлӑ ӑмӑртӑва анлӑн сарса пыраҫҫӗ. СССР Осоавиахимӑн Центральный Совечӗн Президиумӗ, вырӑнти организацисен пуҫарӑвне ырласа, Октябрьти социализмлӑ революци XXIV ҫул тултарнӑ ятпа Осоавиахимӑн организацисенчи вӗренӳ подразделенисен Пӗтӗм Союзри социализмлӑ ӑмӑртӑвне ирттерме йышӑнчӗ. Ӑмӑртӑвӑн тӗп условийӗ — кашни подразделенинчех вӗренӳ программине ӑнӑҫлӑн тата пысӑк пахалӑхпа вӗҫлесси пулса тӑрать.

Осоавиахимовецсен социализмлӑ ӑмӑртӑвӗ пирӗн республикӑра та вӑйлӑн саралса пырать. Кашни группа, команда, отряд ҫав ӑмӑртӑва хутшӑнса, хӑй ҫине конкретлӑ обязательствӑсем илчӗ, вӗренӳ программине пысӑк пахалӑхпа вӗҫлессишӗн кӗрешме тытӑнчӗ. Осоавиахимӑн вӗренӳ подразделенисен, ҫар ӗҫне вӗренекен членсен хисепӗ ӳсни те ӑна лайӑх кӑтартса парать. 1941 ҫулта 5 уйӑх хушшинче ҫеҫ ҫӗнӗрен йӗркеленӗ подразделенисен хисепӗ икӗ хут ытла ӳснӗ, подразделенисенче ҫар ӗҫне вӗренекенсен хисепӗ те ҫавӑн чухлех ӳснӗ.

Октябрьски районра Осоавиахим подразделенийӗсем пӗр-пӗринпе ӑмӑртӑва тухнӑ, вӗсем ӑмӑртура мала тухассишӗн кӗрешеҫҫӗ. «Ворошиловла стрелоксем» хатӗрлес плана районӗпе 200 процента яхӑн тултарнӑ. Ку ӗҫ Осоавиахимӑн Елчӗк тата Чкаловски районӗсенчи организацисенче те аван пырать.

Сӗнтӗрвӑрринчи пӗрремӗш отрядри пӗрремӗш группа (командирӗ запасра тӑракан старший лейтенант Петров юлташ) Пӗтӗм Союзри ӑмӑртӑва хутшӑнса ҫав отрядри иккӗмӗш группӑпа ӑмӑртӑва тухнӑ. Вӑл группӑсенче иккӗшӗнче те вӗренӳ ӗҫне лайӑх организациленӗ, занятисем вӑхӑтра тата лайӑх пулса иртеҫҫӗ, вӗренекенсем хушшинче дисциплина ҫирӗп. Ҫавӑн пекех, «Молния» колхозри (Йӗпреҫ р.) Осоавиахим членӗсем те хӑйсен ӗҫӗнче пысӑк ҫитӗнӳсем тунӑ. Вӗсем кӑҫал та, пӗлтӗрхи пекех, ҫуллахи лагера тухаҫҫӗ. Чкаловски районри Осоавиахим организацийӗ районӗпе тактикӑллӑ заняти туса ирттерчӗ.

Осоавиахим членӗсене ҫар ӗҫне вӗрентессине тӗпренех урӑхлатса ҫӗнетни Осоавиахимӑн пуҫламӗш организацийӗсене нумай ҫирӗплетрӗ. Анчах, ку тӗлӗшпе ӗҫе вӗҫлерӗмӗр, тесе лӑпланса ларма пултараймастпӑр-ха. Мӗншӗн тесен, хальхи вӑхӑтра, пӗтӗм тӗнчери лару-тӑру кӑткӑс вӑхӑтра, ҫар ӗҫне вӗренессине кампаниллӗ туса ирттермелле мар, ӑна кашни кунах ҫине тӑрса туса пымалла. Ҫакна ӑнланса илеймен ҫӗрте ҫеҫ группӑсем, командӑсем тата отрядсем тунипе, пирӗн ӗҫ пӗтрӗ, тесе лӑпланса ларма пултараҫҫӗ. Ҫавӑн пек шухӑшлакансем пур-ха. Калинински районра колхозсенче организациленӗ 20 подразделенинче апрель уйӑхӗнчен вара пӗр заняти те ирттермен, вӗсем хут ҫинче ҫеҫ шутланаҫҫӗ. Ҫавӑн пекех, хӑшпӗр подразделенисенче вӗренӳ пахалӑхӗ халӗ те ҫителӗксӗр, занятисене ячӗшӗн ҫеҫ ирттереҫҫӗ. Ку ӗҫ Шупашкар хулинче те ҫителӗклӗ пулса пымасть.

Осоавиахимовецсен ӑмӑртӑвӗ ӗҫҫыннисене ҫар ӗҫне вӗрентессине лайӑхлатма, вӗренӳ подразделенийӗсене ҫирӗплетме, ҫӗнӗрен ҫӗршер группа, команда тата отряд тума, ку ӗҫе ҫӗршер пин ҫынна явӑҫтарма пулӑшмалла.

Социализмлӑ ӑмӑртура мала тухас тесен, группӑсенче, командӑсенче тата отрядсенче ӗҫе тӗплӗн пӗлсе организацилени кирлӗ, вӗсене тӗрӗс комплектовать тумалла, командирсене суйласа илес, вӗренӳре кирлӗ материалсене тупса хатӗрлес ӗҫсем ҫине тимлӗнрех пӑхас пулать.

Ӑмӑрту условисем ҫӑмӑл мар. Вӗсене пурнӑҫа кӗртме кашни группӑн, командӑн тата отрядӑн чылай вӑй хурса ӗҫлемелле пулать. Ӑмӑртура мала тухасси, вӗренӳри ҫитӗнӳсем — вӗсем хӑйсем тӗллӗн пулмаҫҫӗ, вӗсене тӑвас пулсан пикенсе ӗҫлес пулать.

Ӑмӑрту участникӗсен — подразделенисен 1941 ҫулти октябрӗн 1-мӗш тӗлне иккӗмӗш сыпӑклӑ программӑна йӑлтах тата пысӑк пахалӑхпа вӗренсе тухмалла. Ҫакна вӗренӳ ӗҫне тӗрӗс, кашни минутӑна шута илсе организацилесен ҫеҫ пурнӑҫа кӗртсе ҫитерме пулать. Осоавиахимӑн кашни организацийӗ программӑна вӗренсе тухма мӗн чухлӗ вӑхӑт кирлине тӗплӗн шута илсе расписани тумалла, вӑл расписани подразделени пурнӑҫӗнче хурҫӑ пек ҫирӗп закон пулса тӑмалла.

Осоавиахимӑн кашни членӗн дисциплина ҫирӗп пулмалла, занятисене ялан йӗркеллӗ ҫӳремелле. Занятисене ҫӳременни вӑл—дисциплинӑна пысӑккӑн пӑсни пулать. Ҫавӑн пек ҫынсене хыттӑн сивлемелле. Кашни подразделенинчех занятисем ҫирӗп график — расписани тӑрӑх пулса иртмелле.

Хӗллехи вӑхӑтра Осоавиахимӑн чылай подразделенийӗсем хӑйсен ӗҫне уйра туса пычӗҫ. Халӗ ӗнтӗ ҫуллахи вӑхӑта боецсен пӗлӗвне малалла ӳстерсе пуянлатас, вӗсене сывлӑх енӗпе ҫирӗплетес тӗлӗшпе туллин усӑ курса пымалла. Группӑсен, командӑсен тата отрядсен хӑйсен ӗҫне уя илсе тухмалла, физкультурӑн ҫар енӗпе тумалли ӗҫӗсене сарса пымалла, ГТО комплексӗн ҫуллахи нормисене памалла. Походсем ирттерсе умри чӑрмавсене сирсе пӑрахма хӑнӑхтарса пымалла.

Ҫуллахи вӑхӑтра тумалли пысӑк ӗҫсенчен тепри вӑл— вӗренӳ ӗҫне лагерьсене тухса организацилесси пулать. Лагерь—осоавиахимовецсен подразделенийӗсен вӗренӳ центрӗ пулса тӑмалла. Подразделенисене уя илсе тухса, Осоавиахим членӗсене шалашсенче, землянкӑсенче пурӑнма, шӑрӑхпа ҫӑмӑрлӑ кунсенче ҫапӑҫма, ҫырма-ҫатрасене тата ытти ҫавнашкал чӑрмавсене сирсе пӑрахма вӗрентмелле. Пӗр сӑмахпа каласан, фронтра ҫуллахи вӑхӑтра тӗл пулакан йывӑрлӑхсемпе пуринпе те паллаштармалла. Ҫаксене лагерьта ҫеҫ мар, вӗсене кашни колхозри организациех уя, вӑрмана, ҫырма-ҫатрасене тухса вӗрентсе пыма пулать.

Ӑмӑртура малти вырӑна тухас ҫӗрте отрядсемпе командӑсем тата группӑсемпе тактикӑллӑ вӗренӳсем туса ирттерни пысӑк вырӑн йышӑнать. Тактикӑллӑ вӗренӳ хӑюллӑ та пултаруллӑ, тӳсӗмлӗ боецсене вӗрентсе хатӗрлемелли паха формӑсенчен пӗри пулса тӑрать. Ҫынсене уя тактикӑллӑ вӗренӗве илсе тухни вӗсене хӑйсен умне лартнӑ задачӑна методика тӗлӗшӗнчен тӗрӗс ӑнланса илме май патӑр. Чантӑр ялсоветӗнчи (Ишлер р.) Осоавиахим членӗсем ку тӗлӗшпе питӗ паха пуҫару турӗҫ. Пирӗн вӑл пуҫарӑва малашне те сарса пымалла. Тактикӑллӑ вӗренӗвӗн занятийӗсене ирттерни теорине практикӑпа ҫыхӑнтарса Осоавиахим пӗлӗвне ҫирӗплетме пулӑшать.

Ҫавӑн пекех, группӑсене, командӑсене тата отрядсене тревогӑсем туса пухас формӑна та сарса пымалла. Тревога туса пухни — подразделенисен ҫирӗплӗхне, вӗсен мобилизациллӗ хатӗрлӗхне тӗрӗслемелли чи лайӑх форма пулса тӑрать.

Осоавиахимӑн подразделенийӗсен ӑмӑртӑвне организацилесси тата ку ӗҫӗн ӑнӑҫлӑхӗ вӗсене ертсе пынинчен килет. Ку ӑмӑрту Осоавиахимӑн районри тата республикӑри Совечӗсем умне пысӑк задача лартать. Вӗсен кашни группӑна, командӑна, отряда тата командира тӗплӗн пӗлсе ертсе пымалла. Лайӑх ӗҫлекен подразделенисемпе командирсен паха опычӗсене хӑвӑрт сарса пымалла. Командирсен кадрне вӗрентес тата вӗсене пулӑшас ӗҫе лайӑхлатмалла.

Социализмлӑ ӑмӑртӑва большевиклӑ сарса пырса, группӑсене, командӑсене тата отрядсене ҫирӗплетер, ҫар ӗҫне вӗренессине пысӑк пахалӑхпа туса пырар. Ҫаксене ӑнӑҫлӑн туни пирӗн мухтавлӑ Хӗрлӗ Ҫарӑн хӑватлӑ резервисене хатӗрлесе пыма май парӗ.

Тулашри Суту-илӳ Халӑх Комиссариатӗнче

Совет Союзӗпе Финлянди хушшинчи суту-илӳ пирки

Кӑҫалхи июнӗн 1-мӗш тӗлне Финляндия Совет Союзне 885 пин те 600 долларлӑх кӑна (Америка долларӗпе шутласан) тавар тӑратнӑ, ҫав вӑхӑтрах, ҫак тапхӑр хушшинче, Совет Союзӗ Финляндине 3 миллион та 559.200 долларлӑх (Америка долларӗпе шутласан) тавар тӑратнӑ. ССР Союзӗпе Финлянди хушшинчи суту-илӳ договорӗ тӑрӑх договор ӗҫе кӗнӗ пӗрремӗш ҫул хушшинче икӗ ҫӗршыв хушшинчи пӗтӗм тавар ҫаврӑнӑшӗ кашни енчен 7 миллион та 500 пин доллар (Америка долларӗпе) суммӑллӑх пулма тивӗҫлине шута илсен, ҫакӑ вӑл акӑ мӗне пӗлтерет: ССР Союзӗ Финляндине таварсен 47,4 процентне тӑратнӑ, Финляндия Совет Союзне 11,4 процент тӑратнӑ.

Финляндия тавар ҫаврӑнӑшӗ тӗлӗшпе обязательствисене ҫителӗксӗр тултарса пыни, паллах ӗнтӗ, Совет Союзӗпе Финлянди хушшинчи суту-илӗве малалла вӑйлатса пымашкӑн пулӑшма пултарайман.

Ҫапла пулсан та, Финляндире продовольстви енӗпе йывӑрлӑхсем пуррине шута илсе, кӑҫалхи майӑн 30-мӗшӗнче ССР Союзӗн Совнарком председателӗ И. В. Сталин юлташ, Финлянди Совет Союзне таварсем тӑратмалли обязательствӑсене начар пурнӑҫа кӗртсе пынине пӑхмасӑрах, Финляндин ССР Союзӗнчи посланникне г-н Паасикивине Финляндине, халиччен тӑратнӑ 15 пин те 578 тоннӑран пуҫне, кӗске вӑхӑтрах 20 пин тонна тӗштырӑ яма сӑмах панӑ.

ССР Союзӗн Тулашри Суту-илӳ Халӑх Комиссарӗ А. И. Микоян юлташ Финлянди посланникне г-н Паасикивине ҫапла пӗлтернӗ: вӑл ҫӳлте асӑннӑ тӗштырӑна халех Финляндине тиесе ямашкӑн тытӑнма Экспортхлеба распоряжени панӑ. Июнӗн 6-мӗшчен ҫав шутран Финляндине чугунҫул тӑрӑх 7.514 тонна тиесе янӑ та ӗнтӗ.

Заем укҫине пухас ӗҫе ӑнӑҫлӑн туса пырар!

☆

10.691 ҫын ҫырӑннӑ

ҪЕМЕРЛЕ, июнӗн 7-мӗш. (Телефон тӑрӑх). Районӗпе ҫӗнӗ заема 10.691 ҫын пӗр миллион та 457 пин тенкӗлӗх ҫырӑннӑ, иртнӗ ҫултипе танлаштарсан, вӑл 123 пин тенкӗ ытларах пулать.

Хулари рабочисемпе служащисем ӗнерхи куна пӗтӗмпе 1.160 пин тенкӗлӗх ҫырӑннӑ. 35 организацинче заема ҫырӑнас ӗҫ вӗҫленнӗ. Вӗсенчен 12 организацинче ӗҫлекенсем пурте пӗр уйӑх ӗҫукҫилӗх е ытларах ҫырӑннӑ.

(Хамӑр корр.)

Пысӑк хаваслӑхпа

ШАХАСАН. Анат-Сурӑм ялсоветӗнчи «Заря» тата «Красное Сормово» колхоз членӗсем пирӗн правительство ҫӗнӗ заем кӑларасси ҫинчен йышӑннӑ постановленине пысӑк кӑмӑлпа кӗтсе илчӗҫ.

«Заря» колхозра 1-мӗш бригадӑри заем уполномоченнӑйӗ Дмитриев юлташ чи малти ретре пырать. Вӑл ҫӗнӗ заема 1250 тенкӗлӗх сарчӗ. «Заря» колхозра пӗр кун хушшинче пӗтӗмпе 5875 тенкӗлӗх сарнӑ.

«Красное Сормово» колхозри заем уполномоченнӑйӗсем пӗр-пӗринпе ӑмӑртса ӗҫлеҫҫӗ. Ӑмӑртура 4-мӗш бригадӑри заем уполномоченнӑйӗ Кольцов юлташ малти рете тухрӗ. «Красное Сормово» колхозра пӗр кун хушшинче 3175 тенкӗлӗх сарнӑ.

Ҫапла вара Анат-Сурӑм ялсоветӗнче заем ҫырӑнас ӗҫе пӗр кун хушшинче туса ирттернӗ. Мӗнпурӗ 10.140 тенкӗлӗх сарнӑ.

В. НИКИФОРОВ.

Подписка укҫине пухасси юлса пырать

ТӐВАЙ, июнӗн 9 мӗш. (Телефон тӑрӑх). Ҫӗнӗ заема сарас ӗҫ ӑнӑҫлӑн пулса пырать. Паянхи куна пӗтӗмпе 417 пин тенкӗлӗх, иртнӗ ҫултипе танлаштарсан 120 пин тенкӗлӗх ытларах сарнӑ. Рабочисемпе служащисем пурте пекех пӗр уйӑх ӗҫукҫилӗх, колхозниксем иртнӗ ҫулхинчен чылай ирттерсе ҫырӑнаҫҫӗ. Тӑрмӑш ялсоветӗнчи колхозниксем 41.270 тенкӗлӗх, Киров ячӗпе тӑракан колхоз членӗсем 7.980 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ. Заем сарас ӗҫе виҫӗ кун хушшинче 26 колхозра вӗҫленӗ.

Анчах, калас пулать, подписка укҫине пухасси питӗ япӑх вара. Район тӑрӑх мӗнпурӗ те 3.500 тенкӗ кӑна пухнӑ. Ялсовет, колхоз руководителӗсем, парти тата комсомол организацисем, финанс работникӗсем ҫак ӗҫе тивӗҫлипе туса пыма халӗ те тытӑнман-ха. Вӗсем подписка ирттернипех лӑпланса ларнӑ.

А. КАХОВСКИЙ.

Виҫҫӗмӗш Пятилетка (виҫҫӗмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗн пӗрремӗш тиражӗ

ПЕТРОЗАВОДСК, июнӗн 8-мӗш. (ТАСС). Паян Петрозаводскра Виҫҫӗмӗш Пятилетка (виҫҫӗмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗн пӗрремӗш тиражӗ вӗҫленнӗ. Ҫак тиражра 172.463.200 тенкӗлӗх 1.104 пин выигрыш шутланать. Тираж комиссийӗн ӗҫӗсем пулса иртнӗ залра — Карело-Финн государство филармонийӗн залӗнче икӗ кун хушшинче темиҫе пин ӗҫҫынни пулнӑ.

* * *

Виҫҫӗмӗш Пятилетка (виҫҫӗмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗн пӗрремӗш тиражӗн выигрышӗсен таблицине Мускаври хаҫатсенче июнӗн 13-мӗшӗнче пичетлесе кӑларӗҫҫӗ. Июнӗн 12-мӗшӗнче 19 сехет те 30 минутӑра ӑна Коминтерн ячӗпе тӑракан РВ-1 станци урлӑ радиопа вуласа параҫҫӗ.

☆ ★ ☆

Патриотизма анлӑн кӑтартса параҫҫӗ

Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заема кӑларасси ҫинчен ССР Союзӗн Совнаркомӗ йышӑннӑ, халӑхсен ҫулпуҫӗ тата правительство пуҫлӑхӗ Сталин юлташ алӑ пусса ҫирӗплетнӗ постановленине Шупашкар хулинчи ӗҫҫыннисем пӗр кӑмӑллӑн пулса, пысӑк хавхаланупа кӗтсе илчӗҫ. Ҫӗнӗ заема июнӗн 7-мӗшне 3 миллион та 669 пин тенкӗлӗх ҫырӑннӑ.

Ҫӗнӗ заем ытти ҫулхи заемсенчен анлӑрах саралса пырать. Кӑна ҫакӑнтан та аван куратпӑр: иртнӗ ҫулта июнӗн 5-мӗш тӗлне 9741 ҫын 2.826 пин тенкӗлӗх ҫырӑннӑ пулнӑ, кӑҫалхипе танлаштарсан 777 пин тенкӗ сахалтарах.

Ҫӗнӗ заема килхуҫи хӗрарӑмӗсем те пысӑк хаваслӑхпа ҫырӑнса илеҫҫӗ. Пӗлтӗр вӗсем хушшинче 4 кунта 7800 тенкӗлӗх сарнӑ пулсан, кӑҫал вара ҫав вӑхӑтрах 15000 тенке ҫитнӗ. Иртнӗ ҫулта килхуҫи хӗрарӑмӗсенчен заема ҫырӑннӑ чухнех укҫине тӳлесе татакан пӗрре те пулман пулсан, кӑҫал 1800 тенкӗ тӳленӗ.

Рабочисемпе служащисенчен тата интеллигентсенчен нумайӗшӗ заема пӗр уйӑхри ӗҫукҫинчен ирттерсе ҫырӑнаҫҫӗ. Ку тӗлӗшпе ҫаксене кӑтартса хӑварсан та ҫителӗклӗ: ВКП(б) Обкомӗ, Верховный Совет, ВКП(б) Горкомӗ, ВЛКСМ Обкомӗ, Горисполком тата унӑн отделӗсем, Уполнаркомзаг, Наркомхоз, «Чӑваш Коммуни» тата «Красная Чувашия» издательствисем, Радиокомитет, Заготживсырье контори т. ыт. те. Асӑннӑ организацисемпе учрежденисем заема сарма пуҫланӑ кунхинех вырнаҫтарса ҫитернӗ.

Ҫавӑн пекех, хулари артельсен членӗсем те заема пӗтӗм кӑмӑлтан ҫырӑнса илеҫҫӗ. «Красный молот» артель членӗ 2-мӗш группӑри инвалид Зимин юлташ хӑйӗн пӗр уйӑхри ӗҫукҫи чухлӗ ҫырӑннӑ. Ҫав артель членӗсемех 2-мӗш группӑри инвалидсем Антонов, Оплавин, Анисимов юлташсем 400, 600, 400 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ. Тепӗр майлӑ каласан, ӗҫукҫинчен 100-шер тенкӗ ирттерсе ҫырӑнса илнӗ.

— Государство заемран илекен укҫапа ҫӗнӗ шкулсем, клубсем, хӑватлӑ самолетсем, тупӑсем тӑвать. Ҫапла вара пирӗн ҫӗршыв татах та хӑватлӑрах пулать, пире лӑпкӑн ӗҫлеме, савӑнса пурӑнма ҫакӑ кирлӗ те ӗнтӗ. Государство заемне ҫырӑнасси — пирӗн тӑван ӗҫ пулса тӑрать,—теҫҫӗ «Красный молот» артель членӗсем.

Заем сарассипе килхуҫи хӗрарӑмӗсем тӑрӑшса ӗҫленине палӑртмалла. Кусакина юлташ 1200 тенкӗлӗх сарса укҫине 706 тенкӗ пухнӑ. Яковлева юлташ 1800 тенкӗлӗх сарса укҫине 650 тенкӗ пухнӑ. Килхуҫи хӗрарӑмӗсем Степанова, Собачева, Золотова, Соловьева, Нагал, Миронова, Мочалова, Смирнова, Парышева, Ядринцева, Пегасева, Соколова, Русина, Сидорова, Столярова т. ыт. юлташсем 320 тенкӗрен пуҫласа 1000 тенке ҫити сарнӑ. Вӗсем малалла та тӑрӑшса ӗҫлеме пулаҫҫӗ.

Ҫӗнӗ заема сарас тӗлӗшпе пысӑк ӗҫсем туса ирттернӗ, анчах ку пӗрре те малалла лӑпланса лармалли ҫинчен каламасть.

Хулара заема пӗтӗмпех сарса ҫитереймен организацисем те пур-ха, апла пулсан та вӑл организацисенче лӑпланса ларни сисӗнет.

Пединститут, Чӑвашстройтрест, кирпӗч завочӗ, Сыхӑну наркомачӗн учрежденийӗсем, тир-сӑран комбиначӗ, «Кооператор» артелӗ, типографи, Чебторг, ремонтнӑй контора, ҫӑкӑр пӗҫерекен комбинат, «Пекарь», «Кожупряжь», «Красный мебельщик» артельсем, авторемонт тата хӑшпӗр организацисенчи парторганизаципе комсомол, профсоюз тата комсод руководителӗсем массӑллӑ ӑнлантару ӗҫне ҫителӗксӗр туса параҫҫӗ. Ҫакна пула ӗнтӗ вӗсем хӑйсен коллективӗсенчи ҫынсене заем ҫырӑнтарас ӗҫӗпе пурне те явӑҫтарман.

Рабочисемпе служащисем, колхозниксемпе колхозницӑсем хушшинче ҫӗнӗ заема ҫырӑнтармасӑр хӑварнисем нумай юлнӑ-ха. Пирӗн хулари колхозсен заем ҫырӑнас ӗҫре юлса пыма нимпе сӑлтавсем те ҫук.

ВЦСПС рабочисене, работницӑсене, инженерсене, техниксене, наука енӗпе ӗҫлекенсене, врачсене, учительсене, искусство работникӗсене тата служащисене заема ик-виҫӗ эрнери ӗҫукҫи чухлӗ, нумай ӗҫлесе илекенсене — пӗр уйӑхри ӗҫукҫи чухлӗ ҫырӑнса илме сӗнет. Специалистсенчен нумайӗшӗсем ҫак чӗнӳ ҫине тивӗҫлипе ответлерӗҫ. Анчах поликлиникӑри, больницӑри, пединститутри тата ытти училищӗсемпе шкулсенчи хӑшпӗр юлташсем ВЦСПС сӗннине ҫителӗклӗ шута илмен.

Заема ҫырӑнасси малалла саралса пырать. Ҫитес ик-виҫӗ кун хушшинче пирӗн хула ҫӗнӗ заема пӗтӗмпех сарса ҫитерме тивӗҫ. Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗн облигацисене илмесӗр пӗр ӗҫҫынни те ан юлтӑр.

И. ЗОЛОТНИКОВ.

Ӗҫҫынни депутачӗсен Шупашкар хула Совечӗн исполкомӗн председателӗ.

ССР Союзӗн хӑватне ҫирӗплетме

КАУНАС, июнӗн 4-мӗш. (ТАСС). Литвари ӗҫҫыннисем ҫӗнӗ заема пысӑк хаваслӑхпа ҫырӑнаҫҫӗ. Вӗсем пурте пӗр шухӑшлӑ пулса хӑйсен средствисене государствӑна кивҫен параҫҫӗ. Июнӗн 2-мӗшпе 3-мӗш хушшинче заема 27 миллион тенкӗлӗх ҫырӑннӑ. Вильнюс хулинчи ӗҫҫыннисем государствӑна 9 миллион тенке яхӑн, Каунасри ӗҫҫыннисем 7 миллион тенкӗ кивҫен панӑ.

Заем сарас ӗҫе ӗҫхресченӗсем активлӑ хутшӑнаҫҫӗ. Ӗнер батрак пулнӑ, халӗ совет влаҫӗнчен ҫӗр илнӗ ҫынсем ҫӗнӗ заема хапӑл туса ҫырӑнаҫҫӗ. Хресченсем миллион ҫурӑ тенкӗлӗх ҫырӑннӑ та ӗнтӗ. Вӗсенчен нумайӗшӗ подписка суммине ҫийӗнчех тӳлесе татаҫҫӗ.

ИЗМАИЛ, июнӗн 4-мӗш. (ТАСС). Измаил облаҫӗнче ҫӗнӗ заема сарас ӗҫ калама ҫук пысӑк ҫӗкленӳпе иртсе пырать. Пирвайхи икӗ кун хушшинче 13 миллион тенкӗлӗх ҫырӑннӑ, вӑл шутран ялсенчи ӗҫҫыннисем 1.585 пин тенкӗлӗх ҫырӑннӑ.

Дунайпа Днестр хушшинчи халӑх пурӑнакан пунктсенче пулса иртнӗ митингсене 142 пин ҫын хутшӑннӑ. Митингсенче тухса каланӑ колхозниксем, единоличник-хресченсем, Бессарабири хуласемпе ялсенчи рабочисемпе служащисем правительство заем кӑларасси ҫинчен йышӑннӑ постановленине пӗр шухӑшлӑ пулса ырланӑ.

Заема ҫырӑннӑ чухне нумай колхозниксем тата единоличник-хресченсем заем укҫине ҫийӗнчех тӳлесе татаҫҫӗ.

☆

Иртнӗ ҫултинчен 3.146 пин тенкӗ ытларах

Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заема сарас ӗҫ нихҫанхинчен те ӑнӑҫлӑн пулса пырать. Июнӗн 9-мӗшне республика тӑрӑх **хулари ӗҫҫыннисем 17.717.000 тенкӗлӗх, ялти ӗҫҫыннисем 6.344.000** тенкӗлӗх ҫырӑнса илнӗ. Пӗтӗмпе вӑл 24.062.000 тенкӗ, **иртнӗ ҫултинчен 3.146.000 тенкӗ** ытларах пулать.

Подписка укҫине пухас тӗлӗшпе **Хӗрлӗ Чутай районӗ малта пырать.** Кунта июнӗн 9-мӗшне ялти ӗҫҫыннисем хушшинче 270 пин тенкӗлӗх сарса, **заем укҫине 140 пин тенкӗ пухнӑ, вӑл 51,9 процент пулать.** Ҫак кунсем хушшинче Вӑрмар районӗ лайӑх ӗҫлеме пуҫларӗ. Ҫичӗ кун хушшинче подписка укҫине 104 пин тенкӗ пухнӑ. Ҫӗрпӳ районӗ 90 пин тенкӗ, Чкаловскипе Первомайски районсенче 80-шар пин тенкӗ, Калинински район 66 пин тенкӗ пухнӑ.

Заем сарас тата подписка укҫине пухас тӗлӗшпе Куславкка, Улатӑр, Кувакино, Октябрьски, Первомайски районсем, Ҫӗмӗрле тата Улатӑр хулисем малтанхи пекех кая юлса пыраҫҫӗ.

13 пин тенкӗлӗх

ҪЕМЕРЛЕ. Хутар ялсоветӗнчи служащисем Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заема пурте пӗр уйӑх ӗҫукҫилӗх ҫырӑнчӗҫ.

Уйрӑмӑнах заем сарас ӗҫ Хутарти вӑтам шкулта лайӑх иртрӗ. Кунти 30 ҫын 8500 тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ. Ф. Тимофеев, С. Федоров учительсем 700-шер тенкӗлӗх, А. Петров, М. Улисов—600-шер тенкӗлӗх, И. Моисеев—550 тенкӗлӗх, А. Таньков, М. Толстов юлташсем 500-шер тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ.

Почта уйрӑмӗнче ӗҫлекенсем ҫӗнӗ заема 875 тенкӗлӗх, ялсоветра ӗҫлекенсем 800 тенкӗлӗх, ветпунктра ӗҫлекенсем 1150 тенкӗлӗх, больницӑра ӗҫлекенсем 2500 тенкӗлӗх, халӑх судӗнче ӗҫлекенсем 1050 тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ.

Иртнӗ ҫултипе танлаштарсан, кӑҫал колхоз членӗсем хушшинче заем сарас ӗҫ темиҫе хут лайӑх пулса пырать. Иртнӗ ҫулти 10 кун хушшинче колхозниксем хушшинче 8 пин тенкӗлӗх сарнӑ пулсан, кӑҫалхи заема пӗр талӑк хушшинче 13 пин тенкӗлӗх сарнӑ.

Колхозниксем ҫырӑннӑ хыҫҫӑнах заемшӑн укҫа хываҫҫӗ. Ф. Яковлев 200 тенкӗлӗх ҫырӑнса 100 тенкӗ, Г. Лукин 75 тенкӗлӗх ҫырӑнса 75 тенкӗ, И. Тихонов, А. Иконников 100-шер тенкӗлӗх ҫырӑнса заем укҫине пӗтӗмпех парса татрӗҫ.

Ҫӗнӗ заема сарассипе уйрӑмӑнах Яковлев уполномоченнӑй лайӑх ӗҫлет. Вӑл хӑйӗн участокӗнче 2500 тенкӗлӗх сарса 500 тенкӗ укҫа пухнӑ.

С. Б.

Колхозниксем ҫӗнӗ заем облигацийӗсене илеҫҫӗ

Ханкински районри (Узбек ССР) «Коммунист» артельри колхозниксем ҫӗнӗ заем подпискине пӗтӗмӗшпех парса татнӑ тата облигацисене алла илнӗ. Республикӑри 7 пин ытла шутланакан пур колхозсенче те заем сарас ӗҫ ӑнӑҫлӑн вӗҫленсе пырать.

Инҫетри тусем ҫинчи Байсунски районри колхозниксем ҫӗнӗ заема 500 пин тенкӗлӗх ҫырӑннӑ. Ҫак шутран вӗсем 305.000 тенкине парса татнӑ.

Республикӑри перекет кассисене подписка шучӗпе пурӗ 10 миллион тенкӗ пухӑннӑ.

ПИРӖН ҪИТӖНӲСЕН НИКӖСӖ

Вырӑнти бюджетсен доход пайӗнче халӑх хушшинче сарнӑ заем укҫи пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать. Колхозниксемпе единоличниксем заемшӑн тӳленӗ укҫаран 90 проценчӗ ялсовет бюджетне юлать. Ҫак укҫа ялти шкулсене, фельдшер тата трахома пункчӗсене, вулав ҫурчӗсене, библиотекӑсене тата ялти ытти культурӑллӑ учрежденисене тытса тӑма каять. Ҫакна пирӗн халӑх пӗлет. Заем тухсан, заема кӗске вӑхӑтрах шӗр харӑс ҫырӑнать.

Заем ҫырӑнса илесси Ҫӗрпӳ районӗнче те ҫултан ҫулах ӳссе пырать. 1938 ҫулта пурӗ 399.260 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ пулсан, 1940 ҫулта 660.000 тенкӗлӗх сарнӑ.

Иртнӗ 1940 ҫулта районри чылай колхозниксем заема ҫырӑннӑ чухнех укҫине тӳлесе татса облигацисене алла илчӗҫ. «Красный бригадир» колхозра заема ҫырӑнсан тепӗр куннех укҫине пӗтӗмпех парса татрӗҫ. Ҫавӑн пекех Вӗрмер ялсоветӗнчи «КИМ» колхоз членӗсем 5 кунтан, «Красный плуг», «Куганар», Ильич ячӗпе тӑракан, «Верный путь», «Прожектор», «Дружба» колхозсенче те пӗр уйӑхранах заем укҫине тӳлесе татрӗҫ. Октябрьти Социализмлӑ революци 23 ҫул тултарнине 36 колхоз, 7 ялсовет заем укҫине пухса ҫитернипе кӗтсе илчӗҫ.

Заем укҫине пухас тӗлӗшпе заем уполномоченнӑйӗсенчен нумайӗшӗ хастарлӑ ӗҫлерӗҫ. Сӑмахран, И. Н. Плотников, А. С. Сергеев, Ф. М. Михайлов, И. Д. Данилов, Т. Г. Григорьев, В. В. Васильев, С. Т. Тихонов, Я. А. Агафонов юлташсем колхозниксем хушшинче массӑллӑ ӗҫе анлӑн туса пычӗҫ, ҫавӑнпа вӗсен ӗҫӗсем те ӑнса пычӗҫ, заем укҫине кӗске вӑхӑтрах пухса ҫитерсе, облигацисене колхозниксене салатса пачӗҫ.

Заем сарас тата заем укҫине пухас тӗлӗшпе налог агенчӗсем: Кӑшаркасси ялсоветӗнче Ефимов, Ойкасси ялсоветӗнче Никитин, Йӗкӗрвар ялсоветӗнче Иванов, Рынга ялсоветӗнче Мартынов юлташсем тӑрӑшса ӗҫлерӗҫ. Ҫавӑн пекех ялти комсод председателӗсем Филиппов (Ҫӗнӗ сала), Семенов (Сырмапуҫ), Иванов (Тивӗш), Иванов П. И. (Йӗкӗрвар) тата ыттисем те заем уполномоченнӑйсен ӗҫне лайӑх ертсе пырса, вӗсене кулленех пулӑшса тӑчӗҫ. Ӗҫре мала тухнӑ юлташсене премиленӗ.

Районри рабочисемпе служащисем тата колхозниксемпе единоличниксем, заема ҫырӑнса государствӑна вӑхӑтлӑха кивҫен укҫа парса, хамӑрӑн социализмлӑ тӑван ҫӗршывӑн оборонӑллӑ хӑватне хӑпартма пулӑшаҫҫӗ. Заемсенчен ӗҫҫыннисем хӑйсем те сахал мар тупӑш илеҫҫӗ, вӑл тупӑшсем—купонсем тата вылявсем тӑрӑх тӳлекен укҫа. Вылявсен хисепӗ ӳссех пырать. Ҫӗрпӳ районӗнчи перекет касси 1937 ҫулта 45.276 тенкӗ выляв укҫи тӳленӗ пулсан, 1940 ҫулта 65.710 тенкӗ тӳленӗ. Кӑҫал январь, февраль, март тата апрель уйӑхӗсенче кӑна 36.015 тенкӗ тӳленӗ.

Заем тытса усракансем час-часах икшер-виҫшер ҫул вылявсене тӗрӗслемеҫҫӗ, е выляв тухнине пӗлмесӗр юлаҫҫӗ. Акӑ, сӑмахран, Т. Кузьмина, М. Иванов хӑйсене виҫшер ҫӗр тенкӗ выляв тухнине, облигацисене перекет кассине залога хурас тесе пырсан кӑна пӗлнӗ, вара тин выляв укҫине илчӗҫ. Ҫӗньялти Ф. Терентьев юлташӑн 10 тенкӗлӗх облигаци тӑрӑх 100 тенкӗлӗх выляв 1937 ҫултах тухнӑ пулнӑ, ҫав укҫана перекет кассинче ӗҫлекенсем кӑҫал тупса парса, укҫине тӳлерӗҫ.

Кӑҫалхи ҫул пӗрремӗш кварталта перекет кассисен ӗҫне лайӑхлатас тата тишкерсе тухас шутпа общественӑллӑ смотр ирттертӗмӗр, колхозниксен пухӑвӗсенче перекет кассисен отчечӗсене ирттертӗмӗр. Ҫакӑ вӑл ялта заем сарас ӗҫе тата вкладсем пухас ӗҫе вӑйлӑрах чӗртсе яма пулӑшрӗ.

Ялсоветсенчи заем ӗҫӗпе справкӑсем паракан сӗтелсем лайӑхрах ӗҫлеме пуҫларӗҫ. Кӑшаркассинче вулав ҫурчӗн пуҫлӑхӗ Бусыгин юлташ пӗр икӗ эрне хушшинче 1000 тенкӗ ытла выляв тупрӗ. Ҫавӑн пекех Анат-Кибекҫинче, Сырмапуҫӗнче, Туҫинче справка паракан сӗтелсем лайӑх ӗҫлеҫҫӗ.

Чурачӑк перекет касси контролерӗ Герасимов юлташ «Радио» колхозра пӗр сехет хушшинче 765 тенкӗлӗх 13 выляв тупса панӑ, вӗсенчен Г. Захаров виҫӗ облигаци тӑрӑх 390 тенкӗ вылявса илнӗ. И. Федоров юлташа та 150 тенкӗ выляв укҫи тухнӑ, анчах та облигацине ачисем ҫӗтсе тӑкнӑ пулнӑ. Кун пек тӗслӗхсем татах та пулма пултараҫҫӗ. Ҫавӑнпа та заема кашнийех лайӑх сыхласа усрамалла. Шанчӑклӑ вырӑн вӑл—перекет касси. Кунта заем нихӑҫан та ҫухалас ҫук, выляв тухни ҫинчен те вӑхӑтра пӗлме пулать.

Заем сарас тӗлӗшпе иртнӗ ҫулта эпир пысӑк опытсем пухрӑмӑр. Пирӗн нумай йышлӑ актив пур, вӗсем хушшинче тӑтӑшах ӗҫлесе пыратпӑр. Ҫакӑ вара пӗтӗм ӗҫе ӑнӑҫлӑн туса пыма май парать.

Кӑҫалхи ҫӗнӗ заема—Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заема сарас ӗҫе те ӑнӑҫлӑн туса пыратпӑр. Районри ӗҫҫыннисем заем кӑларасси ҫинчен правительство йышӑннӑ постановленине пысӑк хаваслӑхпа кӗтсе илчӗҫ. Районри предприятисемпе учрежденисенче, колхозсенче савӑнӑҫлӑ митингсем пулса иртрӗҫ.

Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заема малтанхи пӗр талӑк хушшинче 657 пин тенкӗлӗх вырнаҫтарса туса, заемшӑн 47 пин тенкӗ укҫан пухрӑмӑр. Июнӗн 9-мӗшне, урӑхла каласан, пӗр эрне хушшинче, районри рабочисемпе служащисем 542 пин тенкӗлӗх, колхозниксемпе единоличниксем 265 пин тенкӗлӗх, пӗтӗмпе 807 пин тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ. Ялти ӗҫҫыннисем подписка укҫине 90 пин тенкӗ тӳлерӗҫ.

Заем сарас ӗҫ ҫакӑн пек пысӑк ҫӗкленӳпе пулса пыни ӗҫҫыннисен политикӑллӑ хастарлӑхӗ ӳснине, рабочисемпе хресченсен тата интеллигенцин политикӑллӑ-моральлӗ пӗрлӗхӗ тӗрекленсе пынине кӑтартса парать. Совет халӑхӗ хӑйӗн тӑван ҫӗршывне вӗҫӗмсӗр юратать, унӑн хӑватне, оборонӑллӑ тӗреклӗхне ҫирӗплетет.

И. АЛЕКСЕЕВ.

Ҫӗрпӳ районӗнчи перекет касси заведующийӗ.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Рабочисен пухăвĕсене ирттересси—парторганизацисен ĕçĕ

Предприятисенчи, артельсенчи рабочисен тата служащисен пухăвĕсем агитацие массăллă ĕçре, партипе правительство йышăннă решенисене пурнăçа кĕртме рабочисемпе служащисене мобилизацилес ĕçре чăннипех те пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Анчах çакна хăшпĕр пуçламăш парторганизацисемпе профсоюз организацийĕсен руководителĕсем кирлĕ пек ăнланса илмен-ха. Çавна пула уйрăм предприятисенче пуçламăш парторганизацисем, çавнашкалах тата профсоюз организацийĕсем рабочисен пухăвĕсене ирттерме çителĕксĕр хатĕрленеççĕ.

Шупашкарти промкомбинатра иртнĕ çулти ноябрь уйăхĕнчен пуçласа кăçалхи май уйăхне çитиччен 11 пуху ирттернĕ. Çак пухусенчен чылайĕшĕ революциллĕ праздниксене хисепленĕ ятпа пулса иртнĕ. Производство тата профсоюз ыйтăвĕсене лартса сÿтсе явас тĕлĕшпе виçĕ пуху кăна тунă. Промкомбинатра 150 çын ĕçлеççĕ. Пухусене вара 80—90 çын кăна çÿрет, ыттисем ку ĕçе хутшăнмаççĕ.

Пуху протоколĕсене вăхăтра çырса йĕркелемеççĕ, сÿтсе-явнă ыйтусем тăрăх тивĕçлĕ решенисем йышăнмаççĕ. Пуçламăш парторганизаципе профорганизаци рабочисен пухăвĕсене ирттерме кирлĕ пек хатĕрленмеççĕ, рабочисем пуху çинчен—пуху пулнă кун, кун йĕркинче тăракан ыйтусене — пуху уçăлсан тин пĕлеççĕ. Çапла вара рабочисемпе служащисем пухусене хатĕрленмесĕр пыраççĕ, кун йĕркинче тăракан ыйтусене сÿтсе-явас ĕçе начар хутшăнаççĕ.

Çакна палăртмалла, Шупашкар хула Советĕнчи партипе комсомол организацийĕсем промкомбинат çине сахал çаврăнса пăхаççĕ, хула Совечĕн руководителĕсем рабочисемпе служащисен пухăвĕсенче политикăллă тата производствăллă ыйтусем тăрăх докладсем туса памаççĕ. Вĕсем рабочисен пухăвĕсенче промкомбинатри çитменлĕхсене палăртса, çав çитменлĕхсене хăвăрт пĕтерме пулăшма пултараççĕ. Хальхи вăхăтра промкомбинатра пысăк çитменлĕхсем пур. Производство планĕсене уйăхран уйăха тултараймаççĕ.

Пухусенче рабочисем йышăннă решенисене пурнăçа мĕнле кĕртнине фабком пачах тĕрĕслемест. Çавна пула рабочисемпе служащисен хаклă та паха сĕнĕвĕсем пурнăçланмасăрăх юлаççĕ. Промкомбинатра ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцин решенийĕсене пурнăçа кĕртсе пырассишĕн начар кĕрешеççĕ.

Макарон фабрикинче те çакăн пекех. Кунта рабочисемпе служащисен пухăвĕсем хутран-ситрен кăна пулса пыраççĕ. «Красный молот» артельти кăçал пулса иртнĕ тăватă пухура нимĕнле решени те йышăнман. Паллах, çакăн пек пухусем усă пама пултараймаççĕ.

Пуçламăш парторганизацисен предприятисенчи тата артельсенчи рабочисемпе служащисен пухăвĕсене ирттерме хатĕрленес ĕçе тивĕçлипе ертсе пымалла. Пухусене йĕркеллĕ, пысăк пахалăхпа ирттерес пулать. Рабочисен пухăвĕсенче партипе правительство йышăннă решенисене, производство ыйтăвĕсене ытларах сÿтсе-явмалла. Кашни рабочи тата служащи пухусене хутшăнмалла тăвас пулать.

В. ИГНАТЬЕВ.

Шупашкарти стена хаçачĕсем заем сарас ыйту çинчен

1941 çулти июнĕн 2-мĕшĕнче Совет правительстви Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне кăларасси çинчен постановлени йышăнчĕ. Çак кунхинех çĕнĕ заема вырнаçтарас ыйтупа предприятисемпе учрежденисенче ятарласа стена хаçачĕсем кăларнă.

Чăваш АССР Государство Издательстви сумĕнче тухса тăракан **«За большевистскую книгу»** стена хаçачĕн умстатьинче ССР Союзĕн государство заемĕсем халăх хуçалăхне малалла вăйлатса пынă çĕрте тата çĕршывăн оборонине тĕреклетес ĕçре мĕнле вырăн йышăнса тăни çинчен кĕскен тата ăнланмалла чĕлхепе çырнă.

Иккĕмĕш статьяра государство заемĕсене çырăнса илекенсен йышĕ ÿссе пынине кăтартса панă. Çав вăхăтрах ĕççыннисем заемсенчен илекен доходсем ÿссе пынине тата выляв укçи тÿленине нумай фактсемпе кăтартса панă. Кунпа пĕрлех Виççĕмĕш Пятилетка (виççĕмĕш çулхи кăларăм) Заемĕн пĕрремĕш тиражĕ пуласси çинчен каласа панă.

Комсод членĕ Тимофеева юлташ Государство Издательствинче ĕçлекенсен коллективĕ çĕнĕ заема пысăк хаваслăхпа çырăннине кăтартса парать. Пирĕн коллектив, — тесе çырать Тимофеева юлташ, — «Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне» 20.325 тенкĕлĕх çырăнчĕ. Уйрăм работниксем: художник Харлампьев юлташ çĕнĕ заема 1225. тенкĕлĕх, Афанасьев, Долгов, Молостовкин, Шумков, Ильбеков юлташсем 1200-шер тенкĕлĕх çырăннă. Пирĕн коллектив заем çырăнас тĕлĕшпе, иртнĕ çулхи пекех, малти ретре пулĕ.

Типографинчи **«Полиграфист»** стена хаçачĕн 3-мĕш номерĕнче çĕнĕ заем çинчен умстатья çырнă, типографинче çĕнĕ заема çырăнса илесси мĕнле пынине кăтартакан сводка тунă. Çак сводкăна халь кашни кунах çĕнĕ цифрăсемпе улăштараççĕ.

Чăвашсоюзри **«За советскую торговлю»** стена хаçачĕ çинче партбюро секретарĕн Петрова юлташăн статьине кăларнă. Петрова юлташ Чăвашсоюзра ĕçлекенсен коллективне çĕнĕ заема сарас ĕçе активлăн хутшăнма чĕнет «Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне» сарас ĕçре коммунистсемпе комсомолецсен пример кăтартмалла, тесе çырать вăл.

Чăвашсоюз аппаратĕнче ĕçлекенсен коллективĕ çĕнĕ заема 27.395 тенкĕлĕх сарнă, пĕр уйăхри ĕçукçи фончĕпе танлаштарсан вăл 92,7 процент пулать.

Хула Советĕнче тухса тăракан **«Власть Советов»** хаçатăн 6-мĕш номерти материалсем пĕтĕмпех заем çинчен çырнăскерсем. Кунта хула Советĕнче ĕçлекен Кустов юлташăн статьи уйрăмах интереслĕ. Кустов юлташ хăйĕн статьинче государство заемĕсене çырăнса илни мĕнле усă пани çинчен каласа панă. Эпĕ,—тет вăл,—тĕрлĕ заемсемпе ултă хут выляса илтĕм. Кунсăр пуçне Осоавиахимăн лотерей билечĕсемпе икĕ хут выляса илнĕ. Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне те пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăнатăп. Манран пример илме пĕтĕм коллектива чĕнетĕп, тесе вĕçлет вăл хăйĕн статьине.

Районри хаçатсен страницисенче

Учительсем марксизм-ленинизма вĕренеççĕ. Совет шкулĕ умĕнче тăракан пысăк задачăсене учительсем революциллĕ теорие вĕренсе алла илмесĕр татса пама май çук. Большевизм теорине вĕренсе алла илни пысăк вырăнта тăнине ăнланса илсе, Канашри педучилищери учительсем марксизм-ленинизма çине тăрсах вĕренме тытăннă. Пуçламăш парторганизаци «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренекенсемпе юлташла калаçусене йĕркеллĕ туса ирттерет.

Учительсем П. Е. Сорокин, И. С. Бусыгин тата ытти юлташсем юлташла калаçусенче хăйсен политикăллă пĕлÿне ÿстерес ĕçре примерлă пулнине кăтартаççĕ. **(Канаш—«Социализмшăн»).**

Пуçламăш парторганизацин уçă пухăвĕ. Çак кунсенче Елчĕкри территориллĕ пуçламăш парторганизацин уçă пухăвĕ пулса иртнĕ. Пухура иртнĕ çулта заем сарас ĕç мĕнле тăни çинчен ялсовет исполком председателĕ З. Гладкова, çураки ĕçĕсем çинчен «Çăлтăр» колхоз председателĕ Г. Наумов, «Çĕнĕ пурнăç» колхоз председателĕ Н. Ефимов юлташсен доклачĕсене итленĕ. Пухура çураки вăхăтĕнче агитаторсем лайăх ĕçленине палăртса çак ĕçе малашне тата вăйлатса пыма йышăннă. **(Куславкка—«Ленин ялавĕпе»).**

Комсомол организацисен секретарĕсен канашлăвĕ. ВЛКСМ Тăвай райкомĕ комсомол пуçламăш организацисен секретарĕсен канашлуне туса ирттернĕ. Канашлура Çĕнĕ Ишпуçĕнчи, Çĕнĕ Сырмари, Тенеялĕнчи комсомол пуçламăш организацисем союзра тăман çамрăксене политикăллă воспитани парас тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçленине палăртнă. Çакăн пекех тата çак организацисенче комсомол хуçалăхне те япăхтарнă, член укçисене вăхăтра пухмаççĕ, дисциплина çирĕп мар. Канашлу комсомол организацисен ĕçĕсене лайăхлатма, чи малтанах дисциплинăна çирĕплетме кирлине палăртнă. **(Тăвай — «Большевикла колхозшăн»).**

Колхозниксем валли докладсем. Атнарти «Коминтерн» колхозри пуçламăш парторганизаци политикăллă агитаци ĕçне лайăх йĕркеленĕ. Агитаторсем колхозниксем хушшинче политикăллă тата хуçалăхлă ыйтусем тăрăх докладсемпе калаçусем туса ирттереççĕ. Юлашки вăхăтра колхозниксем хушшинче тĕрлĕ ыйтусем тăрăх 20 доклад туса панă. «Тĕн пуçланса кайни», СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă постановлени çинчен туса панă докладсене колхозниксем пысăк хаваслăхпа итлеççĕ. **(Хĕрлĕ Чутай — «Çĕнтерÿ çулĕ»).**

Красноармейски районĕнчи «Автобус» колхозри çамрăк стахановец К. Андреев тата Янчеллăри вулав çурчĕн заведующийĕ П. Николаев юлташсем. Вĕсем иккĕш те ФЗО шкулĕсене вĕренме кайнă.

Г. Костин фото-ÿкерчĕкĕ.

Çамрăксем ФЗО шкулĕсене вĕренме каяççĕ

Пулас специалистсем

Клубăн таса та çутă пÿлĕмĕнче призыв пырать. Юнашарти пÿлĕмрен çамрăксем кĕреççĕ. Врачсем вĕсен сывлăхĕсене пăхаççĕ. Ун хыççăн вĕсем хĕрлĕ хăмачпа витнĕ сĕтел умне пыраççĕ.

— Мĕн ятлă, хăш ялтан?—ыйтать комисси председателĕ вăтам пÿллĕ çамрăкран.

— Петр Немцев, «14 лет Октября» колхозран,—ответлет çамрăк,

— Сывлăхсем епле?

— Аван!—илтĕнет сасă.

Комисси Немцев юлташа ФЗО шкулне илме ыйтса панă заявленине пăхса тухнă хыççăн, ăна шкула ямалла тăвать. Куншăн Немцев юлташ хĕпĕртет. Вăл хавасланса юнашар пÿлĕме тухать.

— Ну, мĕнле?—ыйтаççĕ унран юлташĕсем.

— Илчĕç!—тет вăл.

Вăхăт нумаях та иртмест, комисси вырнаçнă пÿлĕмрен тата 3 çамрăк тухаççĕ. Вĕсене те залра ларакансем шкула илни çинчен ыйтса пĕлеççĕ.

— Сирĕн шутпа мĕнле?—тет вĕсенчен пĕри.

— Ман шутпа илнĕ,—тет тепри.

— Да, илчĕç. Куншăн питĕ савăнатăп. Эпĕ ĕнтĕ пулас стахановец, пулас специалист,—тет Миша Сурин.

Сурин юлташ 16 çулта. Магарин ялсоветĕнчи «Борец» колхоз членĕ, 6 çул вĕреннĕ. Колхозра та япăх мар ĕçлет. Иртнĕ çулта вăл 110 ĕçкунĕ тунă.

«Волга» колхоз членĕсем А. Федоров, И. Игнатьев, Н. Антонов юлташсем пурте çирĕп сывлăхлă. Пурне те вĕсене комисси ФЗО шкулне вĕренме илнĕ. Федоров юлташ иртнĕ çулта колхозра 160 ĕçкунĕ, Игнатьевпа Антонов—150 ĕçкунĕ тунă.

ФЗО шкулне вĕренме каякан çамрăксен—пулас специалистсен сăн-сăпачĕ, çакăн пек ĕнтĕ. Кун пеккисем сахал мар, вĕсем пурте промышленноçлă предприятисенче квалификациллĕ рабочисем пулса ĕçлес тесе ĕмĕтленеççĕ. Çĕмĕрле районĕнчен ФЗО шкулĕсенче вĕренме пĕтĕмпе 125 çын илмелле, кандидатсем 200 çынна яхăн пур.

Призыв ăнăçлăн пырать. Призывăн малтанхи кунĕнче 33 çынна илнĕ, иккĕмĕш кунĕнче те результатсем начар мар.

Х. ЛИСИН.

Латвири çамрăксене призыв йĕркипе ФЗО шкулĕсене вĕренме илеççĕ

Советлă Латвире призыв йĕркипе ФЗО шкулĕсене вĕренме чи пирвайхи хут илеççĕ. Рига хулинчи çамрăксем ФЗО шкулĕсене вĕренме кĕме тăрăшаççĕ. Вĕренме илме ыйтса пурĕ 3,5 пин заявлени ытла панă.

ФЗО шкулĕсене мĕнпурĕ 10.500 çын илеççĕ. Рига хулинче çак çулта ФЗО шкулĕсем 17 ĕçлемелле.

Чугунçул транспортне—социализмлă пулăшу

Чугунçул çинче 1800 çын ĕçлерĕç

КУКЕÇ, июнĕн 9-мĕш. **(Телефон тăрăх).** «Коминтерн» колхоз членĕсен пуçарăвне сÿтсе-явас тĕлĕшпе районри чылай колхозсенче пухусем туса ирттернĕ. Колхозниксем, çак пуçарăва ырласа, чугунçула культурăллă тытса тăма пулчĕç.

Енер ирхине 7 сехетре чугунçул çинче ĕçлеме 1800 колхозник тухрĕ. Вĕсем 12 километр тăршшĕ çула тасатрĕç тата юсарĕç. «Победа» тата «11 лет Чувашии» колхозсенчен ĕçлеме 300-шер çын тухнă.

Чугунçул çине ĕçлеме тухни пысăк уяв пекех пулса тăчĕ. Каннă вăхăтра кашни участокрах вăйă-ташă пулчĕ. Пур çĕрте те патефонсем савăнăçлă кĕвĕсем шăрантарса ĕçре хавхалантарса пычĕç. Участоксенче лекцисем, докладсем пулса иртрĕç, Иккассинчи вăтам шкулти хор кружокĕ концерт пачĕ. Кун каçа виçĕ номер стена хаçачĕ кăларнă. Суту-илÿ организацисем колхозниксем валли сахал мар таварсем илсе тухнă. Пур çĕрте те вĕретнĕ шыв пулчĕ.

Ĕç пĕтнĕ хыççăн колхозниксем киле савăнăçлăн таврăнчĕç. Пирвайхи кун çак пархатарлă ĕçе 18 колхоз хутшăннă.

С. МИРОНОВ.

ШАХАСАН, июнĕн 9-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Чугунçул сывăхĕнчи колхозсем район витĕр тухакан çула юсас тата тасатас тĕлĕшпе ĕçлеме хастарлăн тытăнчĕç. Енерхи кун чугунçул çинче пĕтĕмпе 400 çын, вăл шутран Киров ячĕпе тăракан колхозран 90 çын, «Герой» колхозран 70 çын ĕçлерĕç.

Г. ЗАХАРОВ.

ÇЕРПУ, июнĕн 9-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Чугунçул транспортне социализмлă пулăшу парас шутпа ĕнерхи кун ĕçе 15 колхозран 480 çын тухрĕç. «Новая жизнь» колхозран 92 çын ĕçлерĕç.

Н. ГРИГОРЬЕВ.

Чăваш АССР колхозсенче июнĕн 5-мĕш тĕлне çураки мĕнле пынине кăтартакан сводка

(Процентпа)

Районсем	Пĕтĕмпе çуртри акнă	Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсем	Çĕрулми	Пахча-çимĕçсем	Пĕр çул ÿсекен курăксем	Выльăх кăшманĕсемпе силос культурăсем	Нумай çул ÿсекен курăксем
Улатăр	78,9	86,6	25,1	27,6	141,2	49,5	86,5
Элĕк	95,3	102,8	62,2	63,7	77,6	58,7	125,4
Вăрнар	90,9	96,9	72,3	47,1	88,0	76,9	100,3
Йĕпреç	89,2	100,5	40,6	23,3	81,4	65,6	83,1
Ишлей	95,7	101,9	83,9	41,8	62,8	65,0	100,2
Калинински	97,7	102,1	93,7	79,1	87,3	145,1	91,3
Канаш	96,9	103,0	67,4	39,5	65,1	56,1	104,8
Куславкка	90,3	94,2	73,3	13,8	36,5	61,2	93,8
Комсомольски	102,0	103,2	90,6	65,8	95,6	97,3	100,1
Красноармейски	94,0	102,1	72,0	60,0	72,7	54,5	93,8
Хĕрлĕ Чутай	93,1	105,7	45,6	53,3	99,3	50,9	97,6
Кувакино	85,5	92,1	33,7	30,0	63,7	56,2	79,1
Сĕнтĕрвăрри	91,1	101,8	68,4	25,1	82,2	25,3	108,7
Октябрьски	98,2	102,1	96,6	30,0	54,8	55,8	90,6
Первомайски	88,8	95,8	70,0	26,0	35,7	83,7	72,6
Пăрачкав	86,5	91,8	88,1	65,5	20,3	60,0	80,8
Советски	94,6	102,1	63,6	28,0	90,6	61,3	95,7
Сĕнтĕр	95,8	104,0	69,4	7,6	178,4	20,0	106,7
Вăрмар	101,9	104,5	90,2	66,0	95,8	86,4	100,5
Çĕрпÿ	98,4	100	100	17,7	73,1	83,5	87,0
Шупашкар	90,5	100	74,7	17,5	42,6	61,2	96,0
Чкаловски	103,4	106,3	77,0	53,7	82,7	111,4	99,3
Шăмăршă	91,2	96,9	50,0	27,2	81,6	36,5	79,3
Шăхасан	89,8	96,5	74,3	35,3	53,1	54,3	100,4
Çĕмĕрле	96,1	102,5	93,2	19,4	84,5	55,4	90,1
Етĕрне	90,9	100,4	69,0	11,0	108,4	41,3	97,8
Елчĕк	97,7	102	84,8	45,0	76,3	85,3	73,2
Тăвай	96,8	100	77,3	65,3	99,6	76,5	108,6
Республикипе	94,2	101,1	74,6	36,5	78,0	63,7	94,5

Асăрхаттарни: Шăмăршăпа Шăхасан районĕсем тăрăх майăн 30-мĕшĕнчи даннăйсене кăтартнă.

Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕсем

Байсубинри трактор бригадинче

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. У-2 тракторпа ĕçлесе Николай Хрисанфов тракторист çак икĕ çул хушшинче Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма тивĕçлĕ пулчĕ. Кăçал унăн пултарулăхне кура, Красноармейски МТС дирекцийĕ ăна трактор бригадин бригадирĕ турĕ. Хрисанфов бригади çуракин малтанхи кунĕсенчех хăйĕн пултарулăхне кăтартрĕ. Çураки планне бригада 105 процент тултарчĕ, халĕ ку бригада çĕртме тăвать.

Ку бригадăри трактористсем çĕртме сухинче аван тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Карпов Иван, комсомолец-тракторист, ХТЗ трактор çинче кашни сменăра 3,7 гектар сухалас вырăнне 5 гектартан ирттерсе сухалать. 15 сменăра, çемçе суха çине куçарса, 95 гектар сухаланă. Çав вăхăтрах çунтармалли япаласене те нумай перекетленĕ.

Сергеев Мефодий — СТЗ тракторпа сменăра 12,7 гектар акас вырăнне 20—25 гектар акса пычĕ. Прохоров Иван—СТЗ трактропа 3,7 гектар сухалас вырăнне 5 гектар таран сухаларĕ.

Çавăн пекех Морозова, Николаев трактористсем те начар мар ĕçлерĕç. Çак çитĕнÿсем бригадăри трактористсем трактора лайăх пĕлнинчен, техникăллă юсавсене вăхăтра тунинчен, бригадăри ĕç дисциплини аваннинчен килнĕ. Бригадăра стена хаçачĕ тухать.

Анчах та, бригада лайăх ĕçлет пулсан та, МТС дирекцийĕ бригадăна кирлĕ таран пулăшу парса пымасть-ха. Тракторсем уйра пĕр уйăх ĕнтĕ ĕçлеççĕ, МТС механикĕсем çак тракторсем мĕнле ĕçленине пĕрре те пырса курман.

Дирекци оперативлă ертсе пымасть. Икĕ трактор, виçĕ сухрăм кайса, пĕр кун ахаль ларчĕç. Вăл колхозра Байсубинри трактор бригади ĕçлемелле пулнă, анчах МТС дирекцийĕ унта Албахтинăри трактор бригадине ĕçлеме янă. МТ Станцин куçса çÿрекен мастерской çук. У-2 тракторăн вентилятор кронштейне пăрмаллишĕнех майăн 28-мĕшĕнче кунĕпех ĕçлемесĕр ларчĕ.

Çакăн пек чăрмавсем пĕр Байсубинри бригадăра çеç мар, ытти пур бригадăсенче те пулса пыраççĕ.

И. ЕГОРОВ.

Республикăсен ăмăртăвĕ

(Июнĕн 5-мĕш тĕлне процентпа)

Республикăсем	Пĕтĕмпе çуртрисем акнă	Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсем акнă
Мордва АССР	83,1	96
Мари АССР	84	101
Чăваш АССР	94,2	101

Мордва АССР

САРАНСК. **(Телефон тăрăх).** Июнĕн 5-мĕшне Мордва республикинчи колхозсем пĕтĕм çураки планне 83,1 процент тултарнă. Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене акас плана 96 процент тултарнă. Зубово-Ленский район çуртри акас плана 100,2 процент тултарнă. Вунă район тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене акса пĕтернĕ. Нумай районсем ака ĕçне вĕçлесе çитереççĕ. Колхозсем халĕ çĕрулми лартаççĕ. Уборкăна хатĕрленес ĕç анлăн сарăлса пырать.

К. ШЕВЕЛЕВ.
«Красная Мордовия» хаçат редакторĕ.

Мари АССР

ЙОШКАР-ОЛА, июнĕн 9-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Июнĕн 5-мĕш тĕнле Мари АСС Республикинчи колхозсем çураки планне пĕтĕмпе 84 процент тултарнă. Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсем акас плана 101 процент тултарнă. Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене 17 районран 15 районта акса пĕтернĕ. Клевер акас плана 71 процент, йĕтĕн акассине — 85 процент тултарнă. Çуртри тыррисем аван шăтса тухнă.

ШАХОВСКИЙ.
«Марийская Правда».

Çĕртме сухине хăвăртрах сухаламалла

ОКТЯБРЬСКОЕ. Районри чылай колхозсем, çурхи ĕçсене вĕçленĕ май, тырă акса, çĕрулми лартса, çĕртме сухи туса пĕтернĕ хыççăн, тырпулсене пуçтарса кĕме хатĕрленме тытăнчĕç. Хальхи вăхăтра колхозсем хĕрсех çĕртме тăваççĕ.

Анчах та хăшпĕр колхозсем уйхири ĕçĕсемпе кая юлса пыраççĕ. Уйрăмăнах колхозсенче çĕртме тăвасси начар пырать. Хăшпĕр колхозсенче çĕртме тума халĕ те тытăнман. Акă, Анатри Купмарари «Комсомолец», Шанарпуçĕнчи «Комбинат» колхозсем çĕртме сухи çинчен аса та илмеççĕ. Çак колхозсен председателĕсем çĕртме тăвассине хакламаççĕ. Çĕртме тăвасси Чурашри «Новый быт», Шĕнерпуçĕнчи Маяковский ячĕпе тăракан, Кармалти «Звезда», Октябрьскинчи «Ударник» колхозсенче те вăраххăн пырать.

Калас пулать, пур колхозсем те çакăн пек начар ĕçлемеççĕ. Кив Акчурари «Путь Ленина» колхоз тĕштырăсене тата пăрçа йышши культурăсене акса пĕтернĕ. Ака ĕçĕсене пысăк пахалăхпа ирттернĕ. Çуртрисене 6 кун хушшинче акса пĕтерчĕç. Колхоз çĕрулми лартассине те кĕске вăхăтра вĕçлерĕ.

Çураки ĕçĕсенче уйрăмăнах К. Сергеев юлташ ертсе пыракан 1-мĕш бригада паха тĕслĕхсем кăтартрĕ. И. Кузьмин, Сергеев сеяльщиксем кулленхи нормăна 200 процент таран тултарса пычĕç.

Колхозра культмассăллă ĕçе аван йĕркеленĕ. Колхозри тата бригадăри стена хаçачĕсене 5-шер номер кăларнă. Агитаторсемпе вулавçăсем кашни кунах çĕнĕ хаçатсене вуласа параççĕ.

В. ИСАЕВ,
П. КОЗЛОВСКИЙ.

Çĕртме сухинче

ШАХАСАН. Туçи Çармăс ялсоветне кĕрекен «Оборона» тата «Красный луч» колхозсем, ака ĕçĕсене ăнăçлăн вĕçленĕ хыççăн, çĕртме сухине сухалама тытăнчĕç. Июнĕн 2-мĕшне «Оборона» колхоз 35 гектар, «Красный луч» колхоз 55 гектар сухаланă.

И. ИВАНОВ.

Шкулсенче тăван чĕлхепе вĕрентесси çинчен

Патша Российĕнче уйрăм нацисен интересĕсене хисеплесси çинчен, тĕрлĕ национальноçсен культурине аталантарса пырасси çинчен сăмах та пулма пултарайман.

«Патша Российĕ халăхсен тĕрми пулнă. Патша Российĕнчи нумай йышлă вырăсмар халăхсем пачах правасăр пулнă, вĕсенчен тĕрлĕ майсемпе вĕçĕмсĕр мăшкăлланă, вĕсене кÿрентернĕ. Патша правительстви вырăс халăхне нациллĕ облаçсенчи тĕп халăхсем çине кĕçĕн раса çине пăхнă пек пăхма вĕрентсе пынă, вĕсене официально «инородецсем» тенĕ, вĕсенчен йĕрĕнме тата вĕсене кураймасăр пурăнма вĕрентнĕ...

...«Нациллĕ облаçсенче государство ĕçĕсенче пуринче те е пуринче те пекех вырăс чиновникĕсем ларнă. Учрежденисенче, судсенче пур ĕçсене те вырăс чĕлхипе туса пынă. Национальноçсен чĕлхипе хаçатсемпе кĕнекесем кăларма чарнă, шкулсенче тăван чĕлхепе вĕренме чарнă. Патша правительстви наци культури кирек мĕнле палăрнине те пăчăхтарса лартма тăрăшнă, вырăсмар национальноçсене вăйпах «вырăслатас» политикăна тытса пынă. Царизм вырăсмар халăхсен палачĕ тата асаплантаракан пулнă («ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ», стр. 6—7).

Коммунистсен партийĕн ленинла-сталинла наци политики Совет Союзĕнчи мĕнпур нацисен интересĕсене хисеплес, формипе нациллĕ, содержанипе социализмлă культурăсене ÿстерсе чечеклентерес позици çинче тăрать. Совет Союзĕнчи национальноçсем пурте пĕртан правалă, кашни хăйĕн литературине искусствине аталантарса пыма, шкулсенче тăван чĕлхепе вĕрентме права пур, çак правăсене Сталинла Конституци çине çырса хунă.

Шкулсенче тăван чĕлхепе вĕрентме кирли çинчен партипе правительство пĕрре кăна мар кăтарту панă.

Вĕренекенсене тĕрлĕ наукăсене вĕсен тăван чĕлхипе вĕрентесси ленинла-сталинла наци политикин тĕп принципĕсенчен тухса тăрать. Пирĕн шкулсенче вĕренекен ачасем кирек епле наукăна та ăна тăван чĕлхепе ăнлантарса парсан çăмăллăнах алла илме пултараççĕ, çавна май вĕренекенсем вĕренÿре ĕлкĕрсе пырасси чылай ÿсме пултарать, шкулсенче вĕренекенсем вĕренÿре кая юлса пырассине, пĕр класрах икĕ çул ларассине пĕтерме тивĕçлĕ условисем пулса тăраççĕ.

Кăçалхи мартăн 21-мĕшĕнче Чăваш АССР Совнаркомĕ республикăри вырăсмар шкулсенче тăван чĕлхепе вĕрентмелле тăвас план çинчен постановлени йышăнчĕ, Çутĕç Халăх Комиссариачĕ шкулсенче тăван чĕлхепе вĕрентмелле тăвас тĕлĕшпе туса хатĕрленĕ плана çирĕплетрĕ. Çак план тăрăх çитес вĕренÿ çулĕнчен пуçласа Чăваш республикинчи чăваш, тутар тата мордва шкулĕсенче майĕпен пур предметсене те вĕренекенсен тăван чĕлхипе вĕрентесси çине куçса пымалла.

Халиччен пирĕн республикăри чăваш тата тутар шкулĕсенче мĕнпур предметсене пĕрремĕш класран пуçласа çиччĕмĕш класс таран тăван чĕлхепе вĕрентсе пынă. 1941 çулти сентябрĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа чăваш тата тутар шкулĕсенче VIII-мĕш классенче тăван чĕлхепе вĕрентме тытăнмалла пулать. 1942 çулти сентябрьтен пуçласа тăван чĕлхепе вĕрентесси çине IX-мĕш класcем те куçаççĕ, 1943 çулти сентябрь уйăхĕнчен пуçласа вара вăтам шкулăн пур класĕсенче те тăван чĕлхепе вĕрентмелле пулать. Вăтам шкулăн аслă класĕсем валли учебниксемпе програмăсене чăвашла куçарса пичетлес ĕçе тытăннă та ĕнтĕ.

Республикăри мордва шкулĕсенче мĕнпур предметсене мордва чĕлхипе вĕрентесси çине куçас план урăхларах. Мордва шкулĕсенче халиччен виççĕмĕш класран пуçласах предметсене вырăсла вĕрентсе пынă. Çавна пула кăçалхи сентябрь уйăхĕнчен пуçласа мордва шкулĕсенче III—IV классенче кăна мордва чĕлхипе вĕрентесси çине куçарма йышăннă. Малашнехи çулсенче вара майĕпен мордва чĕлхипе вĕрентесси çине аслăрах классем куçса пымалла.

Шкулсене мĕнпур предметсене тăван чĕлхепе вĕрентесси çине куçарас ĕç питех те пысăк ĕç пулса тăрать. Ку ĕçе пурнăçа кĕртмешкĕн çутĕç пайĕсен те, шкул директорĕсемпе учительсен те тĕплĕн хатĕрленмелле. Нимрен малтан вĕренекенсене, вĕсен ашшĕ-амăшĕсене çак ĕçĕн пысăк пĕлтерĕшĕ çинчен, ку ĕçе партин ленинла-сталинла наци политикине пурнăçлас тĕллевпе туса ирттерни çинчен тĕплĕн ăнлантармалла.

Çитес вĕренÿ çулĕнче чăваш шкулĕсен VIII-мĕш класĕсенче ĕçлемелли учительсен çуллахи каникулсем вăхăтĕнче хăйсен предмечĕсене чăваш чĕлхипе вĕрентме хатĕрленсе çитмелле. Вĕсен чăваш чĕлхин грамматикипе, орфографи правилисемпе, чăвашла терминсемпе тĕплĕн паллашмалла, чăвашла тĕрĕс çырма вĕренсе çитмелле. Кашни учителĕн грамматика учебникĕсене, орфографи тата терминологи словарĕсене туянмалла, хăй предмечĕсемпе чăвашла тухнă учебниксене, программăсене илсе вĕсене тĕпчесе тухмалла.

Районри педагогика кабинечĕсен, методика пĕрлешĕвĕсен учительсене чăвашла вĕрентме хатĕрленес ĕçре кунсерен пулăшу парса пырас пулать (лекцисем, консультацисем, семинарсем т. ыт. те).

Пирĕн республикăра чылай шкулсенче вырăс, чăваш, тутар, мордва ачисем хутăш вĕренеççĕ. Райçутĕç пайĕсен çакăн йышши шкулсем çине уйрăмăнах тимлĕн çаврăнса пăхмалла. Хутăш шкулсенче вĕренекенсене тăван чĕлхепе вĕрентессине пурнăçа кĕртмешкĕн кашни уйрăм наци ачисем валли уйрăм (параллельнăй) классем уçмалла, ачасен тăван чĕлхине вĕрентме пултаракан учительсене тупса хатĕрлемелле.

Совнарком йышăннă решени тăрăх кăçал сентябрĕн пĕрремĕшĕнчен пуçласа Канаш тата Çĕмĕрле хулисенче уйрăм чăваш шкулĕсем уçмалла. Ку хуласенче халиччен чăваш ачисем валли уйрăм шкулсем пулман. Чăваш ачисен пĕрремĕш класран пуçласах пур предметсене те вырăсла вĕренме тивнĕ. Канаш тата Çĕмĕрле хулисенчи çутĕç пайĕсен чăваш шкулĕсене уçас тĕлĕшпе мĕнпур кирлĕ ĕçсене вăхăтра туса ирттермелле.

Чăваш издательствин VIII-мĕш класcем валли чăвашла кăларма палăртнă учебниксене вĕренÿ çулĕ пуçланиччен кăларса парассишĕн çине тăрса ĕçлес пулать.

А. ОТАЧКИН.

Призыв кунне кӗтсе илме хатӗрленеҫҫӗ

ЕЛЧӖК. Районри призывниксем призыв кунне тулли кӑмӑлпа кӗтеҫҫӗ. Вӗсенчен чылайӗшӗ райвоенкомата хӑйсене срокчен Хӗрлӗ Ҫар ретне йышӑнма ыйтса заявленисем параҫҫӗ. Аслӑ Таяпари призывник И. Шашкин юлташ акӑ мӗн ҫырать хӑйӗн заявленинче: «Мана Хӗрлӗ Ҫар ретне срокчен йышӑнма ыйтатӑп. Эпӗ хамӑрӑн тӑван ҫӗршыва ҫирӗппӗн сыхлама пулатӑп». Ҫавнашкалах А. Романов, В. Денисов призывниксем те хӑйсене срокченех Хӗрлӗ Ҫар ретне илме ыйтса заявленисем панӑ.

Ҫак примерсем пирӗн халӑх пысӑк патриотизмлӑ пулнине тата Хӗрлӗ Ҫарпа Тинӗс-Ҫар Флотне пӗр вӗҫӗмсӗр юратнине кӑтартса параҫҫӗ.

Елчӗк районӗ ҫитес призыва тӗплӗн хатӗрленсе кӗтсе илес тата ӑна пысӑк пахалӑхпа ирттерес тӗлӗшпе Комсомольски районпа ӑмӑртать. Районри призывниксем хӑйсем те пӗр-пӗринпе ӑмӑртаҫҫӗ.

Хӗрлӗ Ҫарпа Тинӗс-Ҫар Флочӗн ретне тӑма хатӗрленнӗ май, призывниксем ҫар специальноҫӗ илме тӑрӑшаҫҫӗ. Районри призывниксенчен 80 проценчӗн виҫҫӗр-тӑватшар оборона значокӗсем пур.

Райвоенкомат призывниксене йӗлтӗрпе ҫӳреме вӗрентес шутпа кӑҫал 25, 35, 50 километрлӑ походсем ирттернӗ. Кашни призывникӑн хӑйӗн йӗлтӗр, йывӑҫран тунӑ винтовкӑсем тата гранатӑсем пур.

Елчӗк ялсоветӗнчи призывниксем Таяба Энтри ялсоветӗнчи призывниксемпе ӑмӑртаҫҫӗ. Пур призывниксем те Хӗрлӗ Ҫар ретне тӑма ӗмӗтленеҫҫӗ. Елчӗк ялсоветӗнчи призывниксем мӗнпур кроссемпе ӑмӑртусене активлӑн хутшӑнаҫҫӗ. Кашни призывникӑн—виҫшер-тӑватшар оборона значокӗ. Кунсӑр пуҫне вӗсенчен чылайӗшӗ инструкторсем шутланаҫҫӗ. М. Архипов призывник ПВХО значокне илме 50 ҫын, Ворошиловла тӗл перекенсем 23 ҫын хатӗрленӗ. Пур призывниксем те иккӗмӗш ступеньлӗ ГТО значокӗн нормисене панӑ.

Призывниксем хушшинче трахома чирне тата хут пӗлменлӗхе йӑлтах пӗтернӗ. Чылай призывниксем парти историне тӑрӑшса вӗренеҫҫӗ.

Елчӗк ялсоветӗнчи призывниксен примерӗ тӑрӑх, Таяпа Энтри ялсоветӗнчи призывниксем призыва хатӗрленес тӗлӗшпе тӑрӑшса ӗҫлеме тытӑннӑ. Пур призывниксем те иккӗмӗш ступеньлӗ ГТО значокӗн нормине панӑ. Ялти обществӑллӑ ӗҫсене активлӑн хутшӑнаҫҫӗ.

Районри призывниксем хушшинче конференцисем, докладсемпе калаҫусем ирттернӗ. Чылай призывниксем колхозсенче агитаторсем пулса ӗҫлеҫҫӗ, колхоз производствинче паха примерсем кӑтартаҫҫӗ.

Пирӗн Хӗрлӗ Ҫарпа Тинӗс-Ҫар Флотне ҫирӗп, пултаруллӑ, культурӑллӑ пополнени памалла. Ҫавна май, призывниксене вырӑс чӗлхипе вӗрентес тӗлӗшпе районра 38 шкул ӗҫлет. Майӑн 25-мӗшне ҫав шкулсенчен 168 ҫын вӗрентсе кӑларнӑ.

С. КОЗЛОВ.

Райлесзагӑн йӑнӑшӗ

Касса хатӗрленӗ вӑрмана потребительсене сутнӑ чухне йывӑҫӑн калӑпӑшне пӗлес пулсан, йывӑҫӑн тӑршшӗне тата унӑн тӑрӗнчи хулӑмӗшне виҫсе хутласа тухмалла. Инструкци те ҫавӑн пек виҫме хушать.

Анчах Красноармейскинчи райлесзагра ҫак йӗркене пӑсаҫҫӗ. Вӗсем йывӑҫӑн тӑршшӗне метрпа, йывӑҫӑн вӑтаҫӗрти хулӑмӗшне сантиметрпа виҫсе хутлаҫҫӗ те, вара унӑн калӑпӑшне юриех 40—50 процент ӳстерсе кӑтартаҫҫӗ, урӑхла каласан, тӗрӗс виҫсе тухсан 50—60 кубометр пулмаллӑх йывӑҫа 90—100 кубометр вырӑнне шутлаҫҫӗ.

Инструкци кӑтартса панипе пӑсса, урӑхла майпа виҫсе шутланӑ пиркиех, Трак дачинчи 146 номерлӗ кварталта кӑна ҫӑка йывӑҫӗ нормӑпа пӑхнинчен 332 кубометр ытлашши тухнӑ. Ҫак йывӑҫа ултавлӑ виҫепе кашни кубометрне 28 тенке сутса потребительсенчен 9296 тенкӗ укҫа ахалех илнӗ.

Райлесзаг директорӗ Васильев шутласа кӑларнӑ йӗркепе йывӑҫӑн калӑпӑшне виҫни вӑл — вӑрман хатӗрлес плана тултармасӑрах тултарнӑ тесе суймалли «ҫӗнӗ меслет», вӑл государствӑна улталани пулать. Плана ултавлӑ виҫепе, суя майпа шутласа тултарнӑшӑн та, комплектлӑ мар продукци туса кӑларнӑшӑн та ҫынсем ответ тытма тивӗҫ, вӗсене ответ тыттармалла пулнӑ. Анчах кун пек ултавлӑ ӗҫсем тунӑшӑн ответ тытакансем ҫукха. Кунсӑр пуҫне райлесзаг йывӑҫсене потребительсене те тӗрӗс мар виҫепех сутать.

Ҫуртйӗр тумалли йывӑҫа «деловой йывӑҫ» теҫҫӗ. Деловой йывӑҫа фестметрпа виҫсе сутаҫҫӗ. Пӗр фестметр деловой йывӑҫ икӗ лава яхӑн пулать. Кун пирки Буденный ячӗпе тӑракан колхоз председателӗ Алексеев ак ҫапла калать: «Иртнӗ ҫулта эпир Красноармейскинчи райлесзагӑн Трак дачинчи 146 кварталтан 25 фестметр деловой ҫӑка шанки илтӗмӗр. Хамӑр шутпа эпир вӑл 25 кубометртан 40—50 лав пулатех тесе ӗмӗтленсе илнӗччӗ, тиесе кайрӑмӑр та 17 лав аран-аран пулчӗ, тӗлӗнсех кайрӑмӑр, — тет.

Янмурзино ялӗнчи В. Лаврентьев ҫапла калать: «Эпӗ хам ӗмӗрте сахал мар ҫуртйӗр тумалли йывӑҫ илсе курнӑ, анчах Красноармейскинчи райлесзагри пек, йывӑҫӑн вӑтаҫӗрти хулӑмӗшне, йывӑҫӑн тӑрӗнчи хулӑмӗшӗ вырӑнне хурса виҫнине ниҫхан та курман. Пӗлтӗр манӑн килҫурт ҫунса кайнӑ пирки, эпӗ райлесзагран 20 фестметр деловой йывӑҫ илтӗм. Шутпала ҫирӗм фестметртан 35—40 лавран сахал мар тухмаллаччӗ, тиеме кайрӑм та аран-аран 15 лав пулчӗ».

Иртнӗ ҫулта красноармеецсен ҫемьисене вӑрман парса пулӑшас майпа, пурне те ҫак райлесзагӑн Трак дачинчи 146-мӗш кварталтан деловой ҫӑка шанки пачӗҫ. Укҫасӑр мар, укҫалла. Укҫине кашни фестметршӑн илнӗ, анчах йывӑҫне тӗрӗс мар виҫсе панӑ. Урӑхла каласан, пӗр фестметр вырӑнне 0,5 кубометр ҫеҫ панӑ.

1940 ҫулта ноябрӗн 27-мӗшӗнче 326 номерлӗ приказпа Красноармейскинчи сельпо столовӑйне 26 штука ҫӑка сутрӗҫ. Ҫав йывӑҫа инструкци кӑтартнӑ тӑрӑх тӗрӗс йӗркепе виҫнӗ пулсан 4,74 кубометр пулмалла, райлесзаг ҫак йывӑҫа 8,0 кубометршӑн сутнӑ.

Калькуляци тӑрӑх, райлесзагӑн 1940 ҫулти планпа пӑхнӑ тупӑшӗ 28000 тенкӗ пулмалла. Чӑннипе илсен ҫак тупӑш 79 пин тенке ҫити ӳснӗ, планпа пӑхнинчен 51 пин тенкӗ ытларах тупӑш илнӗ. Ҫав вӑхӑтрах вӑрман хатӗрлес тӗлӗшпе плана тултарайман. Кун хыҫҫӑн ак ҫакӑн пек ыйту тухса тӑрать: мӗнле майпа, е ӑҫтан илме пултарнӑ вӗсем планран ытлашши тупӑша?

Ҫакӑн пек ӗҫлени ҫинчен райлесзаг бухгалтерӗсем иртнӗ ҫулта сентябрь уйӑхӗнчех районри прокуратурӑпа райсовет исполкомне пӗлтернӗччӗ. Анчах ӗҫе вӑхӑтра тӗрӗслемерӗҫ. Кайран Чӑвашлесзаг тресчӗ хӑйӗн системинчи урӑх районри райлесзагсен бухгалтерӗсене тӗрӗслеме хушнӑ. Юлашкинчен кӑҫалхи февралӗн 20-мӗшӗнче Чӑвашлесзаг трестӗнчен икӗ бухгалтер килсе райлесзагӑн ӗҫӗсене ревизи туса кайрӗҫ. Ревизи акти ҫинче кӑтартнӑ тӑрӑх, райлесзагӑн ӗҫӗсем пур енчен те питӗ лайӑх пыраҫҫӗ. Вӑрман хатӗрленӗ чухне йывӑҫсен калӑпӑшне тӗрӗс мар виҫни пулнӑ, анчах уншӑн счетнӑй работниксем айӑплӑ, тесе ҫырнӑ акт ҫине. Ҫапла вара ку ӗҫ пӗтсе ларнӑ.

Тӗрӗслеме килнӗ бухгалтерсем канцеляринчи документсем тӑрӑх ҫеҫ ревизи туса кайрӗҫ. Пӗр канцеляринчи ӗҫсене ҫеҫ ревизи туни ҫитӗлӗксӗр. Канцеляринчи документсем ҫине «райлесзаг йывӑҫсене тӗрӗс мар виҫет», тесе ҫырман. Хутсем тӑрӑх ҫеҫ ӗҫе хаклани тӗрӗс мар.

Е. КУЛИКОВ.

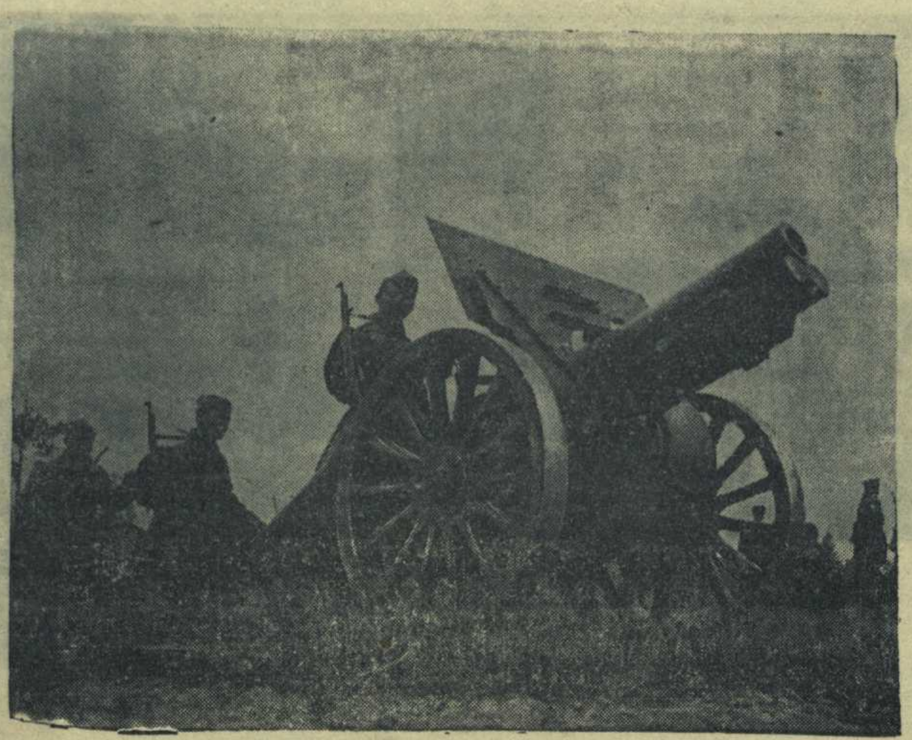

Мускав ҫар округӗнчи проверочнӑй занятисем. УКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: красноармеецсем подполковник Морев юлташ командир пулса ертсе пыракан чаҫре оруди патӗнче. (ТАСС фото-хроники).

Шӑмӑршӑ—Патӑрьел хушшинчи ҫула туса ҫитермелле

ШӐМӐРШӐ. Пиллӗкмӗш кун ӗнтӗ кунта хаҫат-журналсем ҫитеймеҫҫӗ, виҫҫӗмӗш кун ларексенче ҫӑкӑр сутмаҫҫӗ. Мӗншӗн тесен, Шӑмӑршӑ вӑрманӗнчен автомашинӑпа мар, лашапа та тухма май ҫук. Яланах ҫӑмӑр ҫуса тӑнӑ пирки ҫулсем япӑхса кайрӗҫ.

— Паян та почта ҫитеймерӗ-и? — час-часах ыйтаҫҫӗ почта начальникӗнтен.

— Ҫук, лаша ыванна, вӑл лава вӑрмантан туртса тухаймасть, тепӗр машшӑр лаша яма тивет, — тет вӑл салхуллӑн.

Ҫулсем чӑтма ҫук япӑх. Вӑхӑтра ҫӑнӑх кӳрсе килеймерӗҫ пулсан, Шӑмӑршӑри ларексенче вара 3—4 кун хушши ҫӑкӑр пулмасть. Лавкасемпе магазинсенче таварсем ҫукки те ҫул начарринченех килет, вӗсене Канашран кӳрсе килеймеҫҫӗ.

Шӑмӑршӑ—Патӑрьел ҫулӗ сахал мар пӑшӑрхантарнӑ ҫулҫӳренсене. Апла пулин те ҫак ҫула халӗ те туса пӗтереймеҫҫӗ-ха. Шӑмӑршӑ районӗ ҫулран-ҫул ҫулйӗр строительстви планне тултарайман. Кӑҫал та пысӑк хӑрушлӑх умӗнче тӑрать. 1940 ҫулта ҫичӗ километр тӑршшӗ торцовка сармалла пулнӑ пулсан, 4 километр сарса плана 57 процент ҫеҫ тултарнӑ.

Июнӗн 1-мӗшне район ҫулйӗр строительстви планне 29 процент, Шӑмӑршӑ—Патӑрьел хушшинчи ҫула реконструкцилессипе плана 11 процент кӑна тултарнӑ. Ҫулйӗр планне июлӗн 1-мӗшне пурнӑҫламалла, анчах та паянхи пек ӗҫлесен, паллах, ҫулйӗр планӗ тулмасть. Ҫул ҫинче куллен 620 ҫын ӗҫлес вырӑнне 295 ҫын, лашапа 220 ҫын ӗҫлес вырӑнне 12 ҫын ҫеҫ ӗҫлеҫҫӗ.

Ҫулйӗр пайӗн начальникӗ Дергачев юлташ кӑҫал та иртнӗ ҫулти йӑнӑшах тӑвать. Темӗншӗн Шӑмӑршӑри колхоза ҫулйӗр строительствинчен хӑтарнӑ. Халӗ ку колхоз ҫулйӗр строительствине хутшӑнмасть, плотина та тумасть. Ҫав вӑхӑтрах 25—30 километртан килнӗ колхозниксем Шӑмӑршӑри ҫула юсаҫҫӗ.

Халӗ ӗнтӗ ҫуракине вӗҫленӗ, вӑя ҫулйӗр тунӑ ҫӗре хума май пур. Шӑмӑршӑ—Патӑрьел ҫулне тырпул пухас вӑхӑт ҫитиччен туса пӗтермеллех.

Д. ОБОФОРОВ.

„Вӑл хӑҫан пулать-ши?“

Шурӑ юр ирӗлет,
Ҫеҫен хир чӗрӗлет,
Ешӗл курӑк ӳсет....
Вӑл хӑҫан пулать-ши?

Ку юрра пуҫламӗш шкулсенче вӗренекен ачасем юрлаҫҫӗ. Ҫав юррах Шӑхасан районӗнчи «Красное Сормово» колхоз колхозникӗсем урӑхларах юрлаҫҫӗ. Акӑ мӗнле юрлаҫҫӗ вӗсем:

Пирӗн клубӑн пури
Ӗнтӗ виҫ ҫул ларать.
Ҫӗрсе кайрӗ ҫурри...
Клуб хӑҫан пулать-ши?

Чӑнах та, клуба 1937 ҫултах пураса лартнӑ, анчах, унтанпа тӑваттӑмӗш ҫул ҫине кайрӗ пулин те, ӑна халӗ те туса ҫитереймеҫҫӗ. Туса ҫитермен клубӑн пури пӗр кӗтесрен ҫӗрме пуҫланӑ. Клубӑн хӑшпӗр хӑмисене вӑрласа кайнӑ.

Колхозлӑ яла культура ҫурчӗ—клуб кирлӗ. Кӑна ӗнтӗ «Красное Сормово» колхоз колхозникӗсем тӑваттӑмӗш ҫул кӗтеҫҫӗ. Ҫавӑнпа та пирӗн колхоз председателӗ Виссарионов юлташран ыйтас килет:

— Клуб хӑҫан пулать-ши?

С. СТЕПАНОВ.

Паха сӳс-кантӑршӑн

ШӐХАСАН. Сӳс-кантӑр тӑвас тӗлӗшпе колхозри уйрӑм звеносем ӗҫлемелле. Иртнӗ ҫулта технически культурӑсем тӑрӑх уйрӑм звеносем пулман. Ҫавӑнпа та ӗнтӗ кантӑр акса тӑвас тӗлӗшпе чылай колхозсем начар ӗҫленӗ.

Максим Горький, Ленин ячӗпе тӑракан, «III-мӗш Интернационал», «Ҫамрӑк колхозник» колхозсем, контрактаци договорӗ тӑрӑх, государствӑна сӳс-кантӑр халӗ те парса татман. Халӗ ӗнтӗ иртнӗ ҫулта хутса хатӗрлемен кантӑрсене хутма чи лайӑх вӑхӑт шутланса тӑрать. Кантӑр ҫурӑмӗсене тыллама та вӑхӑт пур. Ҫапла пулсан та колхоз председателӗсем, бригадирсем сӳс-кантӑр ӗҫӗпе интересленмеҫҫӗ.

Кӑҫал государствӑна сӳс-кантӑр парассине колхозсем акакан ҫӗр лаптӑкӗн хисепӗ тӑрӑх йӗркелеҫҫӗ. Ҫавӑнпа та кӑҫал кашни колхозрах сӳс-кантӑр тӑвакан звеносен ӗҫне вӑйлатма тӑрӑшас пулать.

Государствӑна обязательство йӗркипе паха сӳс-кантӑр тӑратассишӗн кӗрешесси — колхоз председателӗшӗн, уйрӑмӑнах ҫак енӗпе ӗҫлекен звеносен хисеплӗ ӗҫӗ пулса тӑрать.

Иртнӗ ҫулта районра нумай колхозсем ку тӗлӗшпе тӑрӑшса ӗҫлерӗҫ. Ушанарти Калинин ячӗпе тӑракан, Ухманри «Победа», Атнашри Киров ячӗпе тӑракан колхозсем государствӑна лайӑх пахалӑхлӑ сӳс-кантӑр туса пачӗҫ. Уншӑн вӗсем преми-надбавкӑсем нумай илчӗҫ. Ҫак колхозсем сӳс-кантӑр туса илес тӗлӗшпе кӑҫал та аван ӗҫлеҫҫӗ.

В. АНДРЕЕВ.

Таварсем складсенче ан выртчӑр

СЕНТӖРВӐРРИ. Куллен кирлӗ таварсене туса кӑларасси кӑҫал чылай ӳсрӗ. Вырӑнти промышленность тата промкооперацӑ предприятийӗсем ҫӗнӗ изделисен производствине хӑнӑхса ҫитрӗҫ. Вӗсем халӗ 28 тӗслӗ таварсем туса кӑлараҫҫӗ.

Иртнӗ ҫулта пирвайхи тӑватӑ уйӑх хушшинче Сӗнтӗрвӑрри районӗнчи предприятисем 196,02 пин тенкӗлӗх продукци туса кӑларнӑ пулсан, кӑҫал вара ҫав вӑхӑт хушшинче 333,64 пин тенкӗлӗх продукци туса кӑларнӑ, урӑхла каласан, 70 процент ӳснӗ. Анчах ку вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем ытларах туса кӑларас задачӑна пӗтӗмпех татса панине пӗлтермест-ха. Плана начар, хаклӑ тата сутӑнман таварсем туса кӑларнипе те тултарма пулать. Анчах ун пек чухне вара ҫак таварсем пинӗ-пинӗпе складсенче выртаҫҫӗ. Сӑмахран акӑ, Шуркассинчи столярнӑй мастерской склачӗсенче хальхи вӑхӑтра 40 пин тенкӗлӗх мебель сутӑнмасӑр выртать.

Ҫакна палӑртас пулать: куллен кирлӗ таварсем туса кӑларасси, пӗтӗм продукцин хисепӗпе танлаштарсан, чылай кая юлса пырать. Сӑмахран, вырӑнти промышленность предприятийӗсем валовой продукци туса кӑларас тӗлӗшпе 4 уйӑхри плана 149 процент тултарнӑ, ҫав вӑхӑтрах куллен кирлӗ таварсем туса кӑлармалли плана 96 процент ҫеҫ тултарнӑ. Куллен кирлӗ таварсем туса кӑлармалли плана уйрӑмӑнах Новинскри завод начар тултарать. Вӑл ҫулталӑкри производствӑллӑ программӑна 4 уйӑхра 46 процент тултарнӑ, ҫав вӑхӑтра куллен кирлӗ таварсем туса кӑлармалли плана пӗтӗмпе те 9,7 процент кӑна пурнӑҫланӑ.

Ҫӗнӗ таварсем туса кӑларас тӗлӗшпе Чкалов ячӗпе тӑракан, «Рекорд» артельсем ӗҫе пачах тытӑнман. «Деревообделочник» артель халӗ те ҫӗнӗ изделисем; ача-пӑча теттисем, йӗлтӗрсем тата ытти ҫавнашкал таварсем туса кӑларма тытӑнман. «Лесорубь» артелӗн 8 тӗслӗ изделисем туса кӑларма вӗренмелле пулнӑ, анчах икӗ тӗслӗ издели ҫеҫ туса кӑлараҫҫӗ, вӗсене те пулин питӗ сахал.

Райпромкомбинат 16 тӗслӗ изделисем туса кӑларма хӑнӑхса ҫитнӗ пулин те, хальхи вӑхӑтра начар ӗҫлет. Комбинат управляющийӗ Сигаев юлташ тумтирсене реставрацилекен цех организацилессине хакламасть.

Районри предприятисем туса кӑларакан продукцисен пахалӑхӗ ҫителӗксӗр. Предприятисен руководителӗсем продукцин пахалӑхне хӑпартассишӗн, таварсен хӑйне ларакан хакне йӳнетессишӗн ҫине тӑрса ӗҫлемеҫҫӗ.

Вырӑнти предприятисем кӑларнӑ таварсемпе суту-илӳ тума райпотребсоюз 950 пин тенкӗлӗх договор ҫирӗплетнӗ. Таварҫавӑрнӑш планӗнче вырӑнта туса кӑларнӑ таварсен хисепӗ кӑҫал 15 процент, пӗлтӗрхинчен икӗ хут ытларах ӳсмелле. Горпон хуҫалӑхра кирлӗ таварсем сутакан магазинӗ иртнӗ ҫулта пӗр уйӑх хушшинче 12—13 пин тенкӗлӗх оборот тунӑ, кӑҫал унӑн уйӑхри оборочӗ 35 пин тенке ҫити ӳсмелле.

Вырӑнта туса кӑларнӑ куллен кирлӗ таварсене потребительсем патне хӑвӑрт ҫитерес тӗлӗшпе суту-илӳ работникӗсем умӗнче пысӑк задачӑсем тӑраҫҫӗ. Анчах хӑшпӗр организацисен руководителӗсем катка-пичке, сӗтел-пукан тата ҫавнашкал ытти таварсене предприятисенчен илмесӗр туртӑнса тӑраҫҫӗ. Вӗсен шучӗпе ҫак таварсем ӗҫсыннисене кирлӗ мар иккен. Сӑлтав кун ҫинче мар. Суту-илӳ работникӗсем час сутӑнса пӗтекен таварсене ҫеҫ илесшӗн. Паллах, ун пек чухне вӗсене ӗҫлеме те ҫӑмӑлтарах. Ҫак сиенлӗ йӑлана пӗтерес пулать.

Пирӗн районра строительство ӗҫӗ уйрӑмах ҫителӗксӗр пулса пырать. Ку тӗлӗшпе пӗр организаци те ҫине тӑрса ӗҫлемест. Строительствӑсен планне тултарманни проектпа смета документсене, банкран ссуда илессине вӑхӑтра йӗркелеменнинчен, строительство материалӗсем ҫителӗксӗрринчен килет.

Партипе правительство йышӑннӑ постановлени вырӑнти Советсене хӑйсен пуҫарулӑхне палӑртса пыма ҫул уҫса пачӗ. Вырӑнти Советсем куллен кирлӗ таварсем туса кӑларас тӗлӗшпе хастарлӑн ӗҫлеме тивӗҫ. Анчах эпир ку тӗлӗшпе ҫителӗксӗр ӗҫлетпӗр-ха. Вырӑнти промышленность предприятисене практикӑллӑ пулӑшу парас ҫӗрте район тата хула совечӗсен суту-илӳ тата промышленность енӗпе ӗҫлекен яланлӑх комиссисем пысӑк вырӑн йышӑнса тӑмалла. Вӗсен предприятисен тата суту-илӳ организацисен ӗҫне тишкерсе тӑрас пулать.

Н. ЛЬВОВ.

Ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулне хатӗрленме халех тытӑнмалла

СОВЕТСКОЕ. 1941—1942 ҫулти вӗренӳ ҫулӗнче районри 40 шкулта мӗнпурӗ 5643 ача вӗренмелле. Халӗ ӗнтӗ чылай шкулсем ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулне хатӗрленме тытӑнчӗҫ. Килдӗшри туллимар вӑтам шкул ачасен пӗлӳне практикӑллӑ ӗҫпе ҫыхӑнтарса пыма шкул участокӗ ҫине темиҫе тӗрлӗ ҫырла йывӑҫҫисем лартнӑ. Ҫухрари туллимар вӑтам шкул ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулне хатӗрленнӗ май наглядлӑй пособисем 900 тенкӗлӗх илсе хатӗрленӗ.

Учительсенчен 63 ҫын тӗрлӗ институтсенче заочно вӗренсе хӑйсен пӗлӳне хӑпартаҫҫӗ.

Анчах та шкулсем валли вутӑ хатӗрлес, классене юсас ӗҫсене районта тытӑнман-ха. Вӗренӳ ҫулне хатӗрленессине кӗркуннене хӑварма юрамасть, ӑна халех хатӗрленсе пымалла.

М. КУШКОВ.

Профессисем суйласа илеҫҫӗ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Красноармейскри вӑтам шкул кӑҫал вӗренсе тухакансене профессисем суйласа илме пулӑшас шутпа вӗренсе тухакансен кӗтессине организациленӗ. Ҫав кӗтесре тӗрлӗ хуласенчи университетсенчен тата институтсенчен килнӗ пӗлтерӳсене, вӗсене вӗренме илмелли правилӑсене, плакатсене, справкӑсене, ҫырусене вырнаҫтарнӑ. Вӗренсе тухнисем хӑйсене кирлӗ университетсемпе институтсенчи тӗрлӗ факультетсене суйласа илеҫҫӗ. Учительсем выпускниксене професси суйласа илме пулӑшас тӗлӗшпе калаҫусем туса ирттереҫҫӗ.

Кӑҫал вӗренсе тухакансем, призывниксем С. Филиппов, В. Петров, Л. Архипов, П. Кудряшов, Р. Трофимов, В. Осипов, Я. Никитин тата ыттисем пурте тенӗ пекех Хӗрлӗ Ҫар тата Тинӗс-Ҫар Флочӗн училищисене кайма хатӗрленеҫҫӗ. Пединститута, ялхуҫалӑх институтне кайма килӗшекенсем те нумай.

Г. ТОМАСОВ.

Радиолюбительсен тӑваттӑмӗш радиовыставки

Кӑҫалхи августӑн 15-мӗшпе 25-мӗш хушшинче, Шупашкарта, Чӑваш республикинчи радиолюбительсен тӑваттӑмӗш радиовыставкине ирттерме палӑртнӑ.

Лайӑх экспонатсем тӑратакан радиокружоксене тата радиолюбительсене премилеме 3 пин тенкӗ укҫа уйӑрнӑ.

Радиовыставкӑна экспонатсем тӑратма хатӗрленес ӗҫ Шупашкарта анлӑн сарӑлса пырать. Радиолюбитель Соколов тата поликлиникӑри Визгин юлташсем паха экспонатсем тӑратма хатӗрленеҫҫӗ.

ТАЛЬНИКОВ.

КРИТИКӐПА БИБЛИОГРАФИ

„ТУТИМӖР“

Сталинла телейлӗ ӗмӗрте пурӑнакан халӑха художествӑллӑ майсемпе унӑн историне каласа парасси пирӗн поэтсемпе писательсен тата драматургсен пархатарлӑ та хисеплӗ ӗҫӗ пулса тӑрать. Ку ӗҫе чыслӑн тума нумай ӗҫлени, историне тӑрӑшса вӗренни тата ӗҫе хӑюллӑ пулса ӗҫлени кирлӗ.

Чӑваш литературинче чӑваш халӑхӗн иртнӗ пурнӑҫне сутатса паракан произведенисем питех те сахал. Журналсенче ку темӑпа уйрӑм произведенисем пичетленеҫҫӗ пулин те, вӗсем час-часах оригиналлӑ япаласем мар, е «Нарспи», е «Хӗн-хур айӗнче» поэмӑсен урӑхла варианчӗсем пулса тухаҫҫӗ.

Ухсай Яккӑвӗ хӑйӗн «Тутимӗр»*) трагедийӗнче чӑваш халӑхӗн авалхи пурнӑҫӗн чаплӑ страницисенчен пӗрне, халиччен ҫырнӑ произведенисем тӑрӑх мар, хӑйне майлӑ уҫса пама тӑрӑшать. Калас пулать, уйрӑм ҫитменлӗхсем пур пулин те, ку трагеди Ухсай Яккӑвӗ ҫырнӑ лайӑх произведенисен шутне кӗрет.

Трагедири ӗҫсем XVIII-мӗш ӗмӗрӗн юлашки ҫыпӑкӗсенче, Пушкӑртстанри чӑвашсем хушшинче пулса иртеҫҫӗ. Унта автор чӑвашсен ҫак вӑхӑтри пурнӑҫне, чӑваш, пушкӑрт тата ытти вак халӑхсем Емельян Пугачев восстанине хутшӑнса, патша саманин пусмӑрне хирӗҫ кӗрешӗве ҫӗкленнине сӑнласа парать. Пирӗн умран вӑл вӑхӑтри хресченсен представителӗсем — Тутимӗр, Чемей, Эрпике, Тяпук т. ыт. те иртеҫҫӗ. Вӗсем — кашни харпӑрхӑй тӗрлӗ ҫынсем, хӑйсен трагедири вырӑнне пула вӗсене ҫеҫ тивӗҫлӗ сӑмахсем калаҫҫӗ, вӗсене ҫеҫ тума пултаракан ӗҫсем тӑваҫҫӗ.

Образсем ҫинчен калас пулсан, чи малтанах произведенин тӗп геройне Тутимӗре илес пулать. Произведенире Тутимӗр ҫинчен эпир Эрпике сӑмахӗсенчен пӗлетпӗр. Эрпике ку таврара паттӑр маларах пулса иртнӗ ӗҫсем ҫинчен каласа парать. Икӗ ҫул каялла таврари ялсенче хресченсен восстанийӗ тапраннӑ. Ку восстание паттӑр йӗкӗт, хастар чӗрелле Тутимӗр ертсе пынӑ. Анчах хресченсен восстанине Кӗтерне патша салтакӗсемпе вырӑнти кулаксем хаярран путарса лартнӑ.

Майра патша салтакӗсем
Эрне хушши юнпа хӗретрӗҫ
Ем-ешӗл пирӗн хирсене.
Тӑватӑ ҫухрӑм хушшинче
Пӗр утӑмран пӗрер ҫынна
Ҫакса вӗлерчӗҫ, ҫӑхансем
Сӑхса-сӑха унта хӑрушӑ
Кӑранклатса нумай вӗҫетчӗҫ.
Тутимӗр тарчӗ пушкӑрта,
Ҫеҫенхирсен кӗмӗл кӑлканӗ
Ӑна хӑтарчӗ вилӗмрен.

Тутимӗре тытайман пирки тарӑхса, Кӗтерне патша салтакӗсемпе кулаксем унӑн ашшӗне, Чемее асаплантараҫҫӗ. Ӑна тытса ялтан яла ҫӳретеҫҫӗ, ҫурӑмӗ ҫине хӗрнӗ тимӗр хураҫҫӗ, чӗлхине касса йытта ҫитереҫҫӗ тата унӑн суртне ҫунтарса ярса, ун вырӑнне хресчен сехрине хӑпартса тӑма хура юпа лартса хӑвараҫҫӗ. Анчах хӗҫпе тата саламатпа пусарнӑ халӑх Чемее манмасть, вӑл пӑлхав вӑхӑчӗ каялла килессе кӗтсе тӑрать. Халӑх пӑлхава ертсе пынӑ маттур каччӑсен ячӗсене те манмасть. Халӑх Тутимӗре ырӑ ятпа асӑнать, ӑна кӗтсе тӑрать.

Сана кӗтсе эпир, Тутимӗр,
Ийатпӑр ҫисӗм хӗҫсене.
Кунта килсем, килсем, Тутимӗр!
Йӗнер хуратпӑр утсене, —

юрлаҫҫӗ ҫамрӑксем. Чӑнах та, Пушкӑрт ҫеҫен-хирӗсенче пытанса икӗ ҫул хушши ҫӳренӗ хыҫҫӑн, Тутимӗр хӑйӗн тӑван ялне таврӑнать. Вӑл яла пырса кӗрсенех ҫамрӑксен вӑйӑйинче пулать, пухӑннӑ ҫамрӑксене хӑй курни-илтни ҫинчен, пушкӑртсен асаплӑ пурнӑҫӗ ҫинчен каласа парать, юлашкинчен Атӑл тӑрӑхӗнче Пугачев восстанийӗ пуҫланни ҫинчен пӗлтерет. Тутимӗр хӑйпе пӗрле Пугачев воззванине те илсе килнӗ. Пире, паллах, ҫак паттӑр Тутимӗр ялне таврӑнсан мӗн туни, вӑл хресченсене восстание тухма ҫӗклени, восстание ертсе пыни, юлашкинчен, ҫак геройӑн трагедийӗ мӗнле пулни интереслентерет. Анчах кунта автор Тутимӗре пур енчен те кӑтартаймасть. Вӑл ялне пырса кӗнӗ чух эпир унӑн пӑшалӗ уйӑх айӗнче ҫап-ҫут ҫуталнине те куратпӑр, ҫапах та малалла Тутимӗр хӑйне палӑртсах каймасть. Хресченсем унӑн паттӑрлӑхӗ ҫинчен калаҫҫӗ, пулса иртекен ӗҫсенче вӑл курӑнмасть, автор героя пӗччен бунтарь пек кӑтартнӑ, ӑна Курак сӑмахӗсенче тӗттӗм каҫсенче ҫутӑ шыраса вучах ҫине пырса кӗрекен лӗпӗшпе танлаштарать, анчах кӑна та действисемпе ҫирӗплетмест. Трагедире Тутимӗр ҫинчен каласа кайни нумайрах, ӑна кӑтартса пани сахал. Авторӑн Тутимӗр рольне нумай вӑйлатмалла пулнӑ.

Трагедири чи вӑйлӑ образ, пирӗн шутпа, Асамат образӗ пулса тӑрать. Автор ӑна пур енчен те тӗплӗ тунӑ темелле. Асамат—пуян ҫын та мар, анчах ун алли ниҫхан та тӳррӗн ӗҫлемен, Асамат яланах ҫынсене вӑрлама пӑхнӑ, ултавпа пурӑнма тӑрӑшнӑ.

Чее Асамат, паллах, хресченсен пӑлхавӗ вӑхӑтӗнче мӗн пулса иртнине кил-те хушӑкран пӑхса ларма пултарайман. Вӑл пӑлхавҫӑсем хушшинче. Анчах вӑл, чеескер, кунта хӑйӗн асамлӑ ӗмӗт-туйӑмӗпе килнӗ. Акӑ мӗн ӗмӗтленет вӑл:

Пӑлхав иртсен кӑтартӑп эпӗ
Ҫара каска мӑкланине.
Улпут керменӗ пек мӑн ҫурт
Ял варрине лартса мухтанӑп,
Тӳшек ҫинче хӑяккӑн выртӑп,
Килте вӑйпитлӗ ҫичӗ тарҫӑ.
Ӗҫленине ҫеҫ пӑхӑп эпӗ.

Асамат хресченсемпе пӗрле пӗр вӑхӑтлӑха аллине юнпа варлама та пултарать (юна вӗт ӑна ҫуса тасатма пулать!). Асамат вӑйпутӑн чӗлӗмне туртса илсе хӑйӗн ҫӑварне хыпать, вӑйпутӑн майра патша сӑнӳкерчӗклӗ, темӗн чухлӗ ҫут ҫӑлтӑрлӑ тумтирне тӑхӑнать. Ҫакӑ та сахал-ха, вӑл вӑйпутӑн укҫа арчине те хул хушшине хӗстерет, лаша ҫине утланса тусан вӗҫтерсех ялалла кустарать.

Пӑлхав пӗтет. Ӑна майра патшан ятарласа янӑ уҫлӑ ҫарӗ тискеррӗн путарать. Ялсене ҫунтарса пӗтернӗ. Урамра кӑрмӑклӑ пӗренесем выртаҫҫӗ. Асамат савӑнать. Тутимӗртен пӑртак тарса ҫӳреме лекнӗ пулин те, вӑл пӑлхавпа хӑйне кирлӗ пек усӑ курса юлма пултарнӑ. Халӗ вӑл—пӑлхава хутшӑннӑ хресченсене вӗлерекен палач. Вӑл Чемее пӑвса вӗлерет, хӑйӗн арӑмне Курака та хӗрхенсе тӑмасть. Юлашкинчен, патша салтакӗсене вӑрманта пытанса пурӑнакан Тутимӗрпе унӑн юлташӗсене тытма ертсе каять. Ҫавӑнпа трагеди вӗҫӗнче ҫак сутӑнчӑка, ирсӗртен те ирсӗр ҫынна, хӑйӗн тӑван хӗрӗ Эрпикех вӗлерни ӗнентерӳллӗ тухать.

Эрпике тӳрӗ кӑмӑллӑ, хитре, пурин кӑмӑлне те каякан ӑслӑ хӗр образӗ. Ӑна автор лайӑх сӑнлать. Эрпике юрӑрисем чуна кайсах тивеҫҫӗ. Илемлӗх енчен ҫӳлте тӑракан, чӑн-тӑн поэзиллӗ вырӑнсене «Тутимӗр»-тен нумай илсе кӑтартма пулать. Вӗсем пурте автор хӑйӗн ӗҫне юратса та тӗплӗ туни ҫинчен калаҫҫӗ. Ухсай кӗске сӑмахсемпех пысӑк шухӑша пӗлтерет, кӗске сценӑрах нумайлӑха асра юлакан картина парать. Сӑмахран, Чемей старик трагедире икӗ ҫӗрте кӗске вӑхӑтлӑха ҫеҫ тухать, вӑл пӗр сӑмах та каламасть. Апла пулин те Чемей асра юлать, ӑна вулакан чӗререн хӗрхенсе тӑрать. Акӑ мӗнле кӑтартса парать Ухсай Яккӑвӗ Чемейпе Тутимӗр тӗл пулнӑ сценӑна:

Тутимӗр:
Атте аван-и? Сывӑ-и?
Ҫӳҫӳ хураччӗ, халь кӑвак.
Чӗнместӗн. Хӑвӑн ывӑлна
Паллатӑн-и?
(хулӗнчен силлесе)
Тутимӗр эпӗ. Атте! Атте!
Чемей:
А-а...
(ҫӑварне уҫса кӑтартать).
Тутимӗр:
Чӗлхесӗр. Кам касна чӗлхине?

Чӑвашсен государство Академи театрӗ «Тутимӗр» трагедине хӑйӗн сцени ҫинче лартма палӑртнӑ, кунсӑр пуҫне Главрепертком ӑна драмкружоксенче лартма сӗнет. Ҫавӑнпа кунта трагедине юсама ун паллӑрах ҫитменлӗхӗсене кӑтартса хӑварас пулать.

Пирӗн шутпа вӑл ҫитменлӗхсем ҫаксем:

Тутимӗр образӗ вӑйсӑр пулни. Авторӑн та, театрӑн та ӑна вӑйлатас тӗлӗшпе нумай ӗҫлемелле.

Хресченсен восстанине ытла та хӗссе кӑтартни. Автор «Чемей сехметне» нумай асӑнать, анчах ӑна сарлакан уҫса памасть. Трагедире сӑхманлӑ, ҫӑпаталлӑ хресченсем вӑйпут (воевода) патне пырса кӗнине кӑтартнӑ. Ку ҫителӗксӗр, массӑллӑ сценӑсем татах та пулмалла пек туйӑнать.

Трагедире туса ҫитермен е ӗнентерӳллӗ мар тухнӑ вырӑнсем пур. Сӑмахран, восстание путарнӑ хыҫҫӑн вӑрмана тарса кайнӑ хресченсем, Асамат пекех, хӑйсен пуҫне Тутимӗре тытса пани урлӑ ҫӑласшӑн. Ҫавӑнтах тата, Тутимӗр пӗртак укҫа валеҫсе панӑ хыҫҫӑн, каллех «вута кӗме те, шыва путма та хатӗр». Вӗсем юрӑ юрласа, Салават Юлаев патне кайма тӑраҫҫӗ. Кунта, ун чухнехи хресчен психологине кӑтартас тесе, автор пӗр енчен тепӗр енне ытлашши кайса ӳкнӗ. Паллах, хресченсене восстание укҫа ҫеҫ мар ҫӗкленӗ, Салават Юлаев патне кайма та вӗсене укҫа ҫеҫ илӗртмест.

Трагеди вӗҫӗ ытла та конспектлӑн вӗҫленет, художество енчен ытти пайӗсенчен вӑйсӑр.

Произведенире чӗлхе тӗлӗшӗнчен те ҫӳп-ҫапсем пур. Анчах ку кӑлтӑксем, асӑннӑ ҫитменлӗхсем пекех, трагедин пӗтӗм хакне тата пахалӑхне чакарма пултараймаҫҫӗ, вӗсене ҫӑмӑллӑнах тӳрлетме пулать.

«Тутимӗр» трагедине ҫырса Ухсай Яккӑвӗ пысӑк ӗҫ турӗ. «Тутимӗр» килленсе вуламаллӑх япала ҫеҫ мар, ҫавӑнпа пӗрлех вӑл сцена ҫинче те хӑйӗн вырӑнне йышӑнма тивӗҫлӗ произведени.

К. СЕРГЕЕВ.

---

*) «Илемлӗ литература» альманахӑн 4-мӗш №, 1941 ҫ.

Европӑри, Африкӑри тата Азири вӑрҫӑ

(Вӑрҫӑ ӗҫӗсен дневникӗ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра ыран июнӗн 7-мӗш тенӗ чух ҫӗрле вӑрҫӑ вӑрҫакан енсен авиацийӗсем пуринчен ытларах Па-де-Кале проливӗн районӗнче ҫапӑҫнӑ. Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Па-де-Кале проливӗн ҫыранӗсем ҫине вырнаҫтарса лартнӑ зенитнӑй артиллери пысӑк активлӑхпа кӗрешнӗ. Англи авиацийӗ Францин Кале районӗнчи ҫыранӗ ҫине пырса тапӑннӑ, Германи самолечӗсем Англин кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫ енчи ҫыранӗн районӗсенче ҫапӑҫнӑ.

Германи командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, Германин инҫете перекен артиллерийӗ Англин Фолкстон патӗнчи пароходӗсем ҫине персе тӑнӑ.

* * *

Вӑтаҫӗр тинӗсӗн бассейнӗнче авиаци ӗҫӗсем кӑна пулнӑ. Ыран июнӗн 7-мӗш тенӗ чух ҫӗрле тата июнӗн 7-мӗшӗнче ирхине, тенӗ Итали командованийӗн сводкинче, Итали самолечӗсем Мальта утравӗ ҫинчи аэродромсемпе авиаци базисем ҫине пырса тапӑннӑ.

Ҫурҫӗр Африкӑра, Германи командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, артиллерипе разведка тӑвакан отрядсен ӗҫӗсем палӑрнӑ. Итали сводкинче каланӑ тӑрӑх, Итали самолечӗсем Тобрукри оборона сооруженийӗсем ҫине тата Сиди-Баррани районӗнчи англичансен пӗр ҫӗре пухӑннӑ войскисем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Англи командованийӗ кӑларнӑ коммюникере каланӑ тӑрӑх, Ҫурҫӗр Африкӑри фронтра улшӑнусем пулман.

Хӗвелтухӑҫ Африкӑра, Абиссинире, ытларах активлӑ вӑрҫӑ ӗҫӗсем Галла-Сидамо облаҫӗнче сарӑлса пыраҫҫӗ. Итали командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, ҫак облаҫри Омо юханшывӗн районӗнче хаяр ҫапӑҫусем пыраҫҫӗ.

Июнӗн 7-мӗш. (ТАСС).

КӖСКЕН

● Португали летчикӗ Видерира хӑйӗн самолечӗпе Луанда (Ангола) бухти тӗлӗнче вӗҫсе пынӑ чух ун ҫине питех те пысӑк ӑмӑрткайӑк пырса тапӑннӑ. Видерира ҫав вӑхӑтрах хӑвӑрттӑн вираж тунӑ, анчах та ӑмӑрткайӑк летчика вӗлермеллех амантнӑ.

● Лондонри темиҫе районра 1923 ҫулта 272 пин ҫын пурӑннӑ пулсан, хальхи вӑхӑтра мӗнпурӗ те 162 пин ҫын кӑна пурӑнать. 1939 ҫулта унта 49 пин ҫурт пулнӑ. Хальхи вӑхӑтра 3423 ҫурта йӑлтах ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Сиен тунӑ 24.242 ҫуртран 20.214 ҫуртне кӑна кӑштах юсанӑ.

● Испанире 16 ҫултан пуҫласа 20 ҫула ҫитнӗ ҫамрӑксене планеристсем хатӗрлекен шкулсене массӑллӑн илеҫҫӗ. Вӑл шкулсене кӗмелли услови фалангистсен партийӗ контроллесе тӑракан организацисенче тӑни пулса тӑрать.

● Уайтри (Англия) тӗрмесенчен пӗринче пӑлханусем тухса кайнӑ, вӗсен сӑлтавӗ ҫакӑнта: тӗрмене хупнӑ ҫынсене апат начар ҫитернӗ. Июнӗн 3-мӗшӗнче тӗрмереларакансем ҫавтери хӑйлӑн пӑлханнӑ, тӗрме влаҫӗсем вара хӑйсене пулӑшма войскӑсене чӗнсе илнӗ.

● Англири продовольстви снабженин министерстви Канадӑра 120 миллион бушель тулӑ туянма контракт тунӑ. Ҫак тулӑна 1942 ҫулти май уйӑхӗ ҫитиччен пӗтӗмӗшпех Англине турттарса пымалла.

● Июнӗн 6-мӗшӗнче ирхине Англи премьер-министрӗ Черчилль Англин хӗвелтухӑҫ ҫыранӗнчи укрепленисене пӑхса тухнӑ.

Совет Союзӗн хулисем тӑрӑх. Укерчӗк ҫинче (сылтӑмран сулахаялла): 1) Краснодар хулинчи Хӗрлӗ Урам, сылтӑмра—ВКП(б) Крайкомӗн ҫурчӗ, 2) Черновицы хулинчи театральнӑй площадь, 3) Урал ҫар округӗн Хӗрлӗ Ҫар ҫурчӗн главнӑй подъезчӗ.

СОВЕТ СОЮЗӖ ТӐРӐХ

Ҫӗнӗ пополнени

Июнӗн 2-мӗшӗнче Киеври Горький ячӗпе тӑракан станкозавода ҫамрӑк слесарьсем, формовщиксем — фабрикӑпа завод ӗҫне вӗренмелли шкулсенчен вӗренсе тухнӑ рабочисем 100 ҫын пынӑ. Вӗсем валли ӗҫ вырӑнӗсем хатӗрленӗ, сборочнӑй цехпа инструментальнӑй цехра станоксем, кирлӗ пек инструментсен комплекчӗсем хатӗрлесе хунӑ.

Стахановец-комсомолецсем ФЗО шкулӗсенчен вӗренсе тухнӑ ҫамрӑк рабочисене шефа илеҫҫӗ. Шефа илнӗ фрезеровщиксем, токарьсем, слесарьсем вӗсене машинӑсене тӗплӗн вӗренсе ҫитес, ӗҫӗн стахановла меточӗсене вӗренсе алла илес ӗҫре пулӑшу пама пулнӑ.

Лермонтов кунӗсем Азербайджанра

Лермонтов — Азербайджанри ӗҫҫынниcен чи юратнӑ поэтсенчен пӗри. Лермонтов вилнӗренпе 100 ҫул тултарнине асӑнса культура дворецӗсенче, клубсенче, библиотекӑсенче литературӑллӑ-художествӑллӑ вечерсем туса иртерӗҫҫӗ. Азербайджанри совет писателӗсен Союзӗ июль уйӑхӗнче вырӑссен аслӑ поэчӗ ячӗпе конференци пухать. Лермонтов сӑввисемпе поэмисен сборникӗ пичетленсе тухнӑ, вӗсене азербайджан чӗлхи ҫине поэт Мамед Рагим куҫарнӑ. Филармонипе консерватори Лермонтов ячӗпе концертсем хатӗрлеҫҫӗ. Композиторсем поэта асӑнса ҫӗнӗ произведенисем ҫыраҫҫӗ.

Бурят-монгол халӑхӗн эпосӗ „Гэсэр“ 600 ҫул тултарать

СССР Халӑх Комиссарӗсен Совечӗ Бурят-Монгол АССР Совнаркомне 1942 ҫулти ноябрь уйӑхӗнче халӑх эпосӗ «Гэсэр» 600 ҫул тултарнине уявлама ирӗк панӑ. СССР Наукӑсен Академийӗн Президиумне тата совет писателӗсен Союзӗн президиумне «Гэсэр» эпоса бурят-монгол тата вырӑс чӗлхисемпе пичетлесе кӑларма хатӗрлес ӗҫ валли кирлӗ кадрсем пухма хушнӑ.

Ӳсчӗр ҫӗнӗ заводсем!

Сар сӗтел умне килет те
Клавдия Петровна:
— Чистиех сиртен тӗлнетӗп,
Мӗн, мана хӑварнӑ?..

Эсир карчӑк, теттӗр пулӗ:
— Ватӑ ҫав ку ӗнтӗ,
Митингран юлсан та юлӗ.
Юрӗ — чӗнмесен те...

Килӗшместӗп эп кунпа,
Карчӑк—ҫамрӑк чунӑмпа.

Хутне пар-ха пӑяхамӑм,
Сирлӗр-ха пӑртакҫӑ.
Ҫынсенчен юлас-и манӑн,
Ҫынсемпех пуласчӗ.

Икҫӗр тенкӗлӗххине
Ҫырӑнатӑп заемне.

Чечеклентӗр, ҫирӗплентӗр
Ирӗклӗ ҫӗршывӑм.
Вӗресе татах ҫӗклентӗр
Ӗҫ ҫинче вӑй-халӑм.

Усчӗр ҫӗнӗ заводсем,
Фабриксем йышланччӑр.
Йӑран ватнӑ уйхирсем
Хӑвӑрт машинланччӑр.

Ҫырӑнатӑп заемне
Икҫӗр тенкӗлӗххине.

Ҫук-им манӑн укҫа-тенкӗ,
Эп халех паратӑп,
Колхозра аван ӗҫлеп те,
Аванах пурнатӑп.

Аслӑ Сталин туса панӑ
Пурнӑҫӗ пит селӗм.
Кашни халӑх халь тӑванлӑ,
Кашниех телейлӗ.

Ҫирӗп, тӳрӗ ҫулпала
Утар пурте малалла!
Ҫырӑнар-ха заемне,
Икҫӗр тенкӗлӗххине!

ИВ. МАЛГАЙ.

Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкинче

Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкинче 5 кун хушши иртнерӗ хыҫҫӑн июнӗн 5-мӗшӗнче 1000 ытла экскурсант хӑйсен тӑван колхозӗсене тухса кайнӑ. Вӗсем каяс умӗн Азербайджан ССР павильонӗнче киле таврӑнакан экскурсантсемпе юлашки калаҫу иртнерӗ. Ҫакӑнтах павильона пынӑ ҫынсем умӗнче выставка участникӗ профессор Ф. А. Меликов сӑмах тухса каланӑ. Вӑл совет ялхуҫалӑх наукин ҫӗнӗ ҫитӗнӗвӗсем ҫинчен каласа панӑ.

Июнӗн 5-мӗшӗнче стэндсем умӗнче ялхуҫалӑхӗнчи паллӑ мастерсемпе, стахановецсемпе колхозниксем хушшинче вуншар калаҫу пулса иртнӗ. Тутар АССР павильонӗнче Тумутук МТС трактористчӗ Каримов юлташ сӑмах тухса каланӑ. Орджоникидзе крайӗнчи «20 лет Октября» колхозри кайӑк-кӗшӗк фермин заведующийӗ Калашников юлташ хӑйӗн ӗҫӗн опычӗ ҫинчен манежра доклад тунӑ. Чита облаҫӗнчи Сталин ячӗпе тӑракан колхозӑн стэнчӗ умӗнче («Дальний Восток» павильонра) колхозри стена хаҫачӗн редакторӗ Кибирев юлташ Белосток, Новосибирск, Тамбов облаҫӗсенчи колхозниксемпе калаҫу иртнерӗ.

Сталин ячӗпе тӑракан колхоз хӑвӑрт ӳссе пырать. Артель производстви ҫулран ҫулах сарӑлса пырать. Хальхи вӑхӑтра кунта выльӑх-чӗрлӗх фермисем 5 шутланаҫҫӗ. Колхозниксем уйхире шӑварма 30 километрлӑ канал тунӑ. Артель хуҫалӑхӗ нумай доход кӑна мар, тата тӗрлӗ таварсем те нумай парать. Колхоз государствӑна нумай тӗштырӑ, пахча-ҫимӗҫсем, 534.600 килограмм какай, 99 пин литр сӗт, 17.500 килограмм ҫӑм панӑ, 2.600 сурӑх тата ӑратлӑ 103 вӑкӑр-пӑру сутнӑ.

Ӗнер Украина ССР павильонне утмӑла яхӑн экскурси пырса курнӑ. Колхозниксем ялхуҫалӑхне механизацилес тӗлӗшпе ӗҫлекен инженерсен Мелитопольри институчӗн ӗҫӗсене кӑтартса паракан стэндпа уйрӑмах интересленеҫҫӗ.

Кӑнтӑрла темиҫе ҫӗр ҫын выльӑх-чӗрлӗх городокӗнче выставкӑна ҫӗршыври колхозсемпе совхозсем янӑ мӑйракаллӑ шултра выльӑхсене курса ҫӳренӗ. Кунта пурте швицки ратлӑ «Схема» ӗнепе питӗ интересленнӗ. Ҫак ӗнене орденлӑ «Караваево» племсовхоз пӑхса ӳстернӗ. Иртнӗ ҫулта вӑл 10.537 литр, вӑтам шутпа кашни кун 48 литр сӗт панӑ. Симменталкӑсем хушшинче Мускав облаҫӗнчи Подольск районӗнчи «Шахово» совхоз янӑ «Гагара» ятлӑ ӗне палӑрса тӑрать. Ҫак ӗне 1940 ҫулта 10.012 литр сӗт панӑ. (ТАСС).

ТЕАТР САМОДЕЯТЕЛЬНОҪӖН СМОТРӖ

Пӗрремӗш кун

Июнӗн 8-мӗшӗнче Шупашкарта Чӑвашсен Государство Академи театрӗнче театральнӑй самодеятельноҫӑн республикӑри смотрӗ уҫӑлчӗ. Смотра ВКП(б) Обкомӗн пропаганда енӗпе ӗҫлекен секретарӗ Ахазов юлташ уҫрӗ.

Ҫак смотр — пирӗн халӑхӑн сцени ҫинчи пултарулӑхне кӑтартакан пӗрремӗш утӑм. Чӑваш халӑхӗ, ытти халӑхсем пекех, хӑйӗн талантне пӗтӗм ҫӗршыв умӗнче уҫӑмлӑн кӑтартма пултарчӗ. Хастарлӑ халӑх ӗҫре ҫеҫ мар, юрӑ-кӗвӗре те, сцена ҫинче те пысӑк талантлӑ,—терӗ Ахазов юлташ смотра уҫнӑ чух.—Республикӑра драмкружоксем куллен йышланса пыраҫҫӗ. Ҫак смотра хатӗрленнӗ тапхӑрта тата 150 драмкружок, 3000 член хутшӑннӑ. Драмкружоксем йышланса пыни пирӗн саманана килӗшӳллӗ пьесӑсем кирли ҫинчен пысӑк ыйту лартать. Ҫакӑ ӗнтӗ пирӗн чӑваш драматургӗсем умне ҫӗнӗ пьесӑсем тӑвас тӗлӗшпе пысӑк задачӑсем кӑларса тӑратать.

Смотрӑн малтанхи кунӗнче Шӑхасан районӗнчи «Герой» колхозри драмкружок членӗсем П. Н. Осиповӑн «Айдар» пьесине лартса пачӗҫ.

Сентнер рольне колхозник Н. Евлампьев, Сентнер амӑшӗн рольне учительница М. Павлова юлташсем лайӑх вылярӗҫ. Учитель Д. Максимов Ахтупай рольне кирлӗ пекех выляймарӗ. Вӑл хӑй сцена ҫинче вылянине ҫителӗклӗ туйса илмест. Калаҫнӑ чух яланах пӗр вырӑнта, тӳп-тӳррӗн тӑрать.

Пинерпи рольне — учительница Шиверова выляса пачӗ. Анчах та вӑл яланах найкӑшса, вырӑнсӑр йӗрсе ҫӳрени пӗтӗм пьесӑна пӑсса пӑрахрӗ.

Айдар рольне колхозник Л. П. Прокопьев аван кӑтартса пама пултарчӗ. Анчах та ҫав аван енне вӑл сӑмахсене ӑнланмалла мар калани пӑсрӗ.

Н. МИТТА.

Пысӑк пӗве

ОКТЯБРЬСКОЕ. Чечейкассинчи «Аниш» колхоз арман пӗви пӗвелерӗ. Пӗве шывӗ 4 гектар таллкӑшӗ йышӑнать. Халӗ пӗвери шыв тулса ҫитнӗ. Арман лайӑх ӗҫлет. **В. ГРИГОРЬЕВ.**

Лайӑх ӗҫлекен МОПР райкомӗ

СЕНТӖРВАРРИ. МОПР Сӗнтӗрвӑрри райкомӗ активпа тачӑ ҫыхӑнса ӗҫленипе пула хӑйӗн ӗҫне лайӑх туса пырать, вӑл халь республикӑра малти вырӑна тухрӗ. 1941 ҫулти январӗн 1-мӗшӗ тӗлне районра МОПР членӗсем 1370 ҫын шутланнӑ пулсан, халӗ 2500 ҫынна ҫитнӗ.

Пристаньри, древтехникумри, госбанкри ячейкӑсем тӗнчери пролетариллӗ революцишӗн кӗрешекен паттӑрсен пурнӑҫӗпе ӗҫӗсене кӑтартакан выставкӑсем организациленӗ.

МОПР районри организацийӗ кӑҫал 5000 тенкӗ ытла укҫа пухса, ҫулталӑкри плана 110 процент тултарнӑ. МОПР райкомӗ вырӑнти ячейкӑсене куллен пулӑшать, вӗсен секретарӗсене пухса семинарсем туса ирттерет.

МОПР Сӗнтӗрвӑрри райкомӗ пур енӗпе те ытти районсенчи комитетсенчен малта тухнине шута илсе МОПР Чӑваш Совечӗ ӑна куҫса ҫӳрекен хӗрлӗ ялав пачӗ.

О. АЛЕКСАНДРОВ.

СПОРТ

Футбол вӑййипе хулари малти вырӑна тухассишӗн

Июнӗн 8-мӗшӗнче афишӑсем пӗлтернӗ тӑрӑх, футбол вӑййипе Шупашкар хулинче малти вырӑна тухассишӗн «Динамо» обществин пӗрремӗш тата «Спартак» обществин иккӗмӗш команди вылямаллачӗ. Анчах та «Спартак» обществи хӑйӗн иккӗмӗш командине вӑййа кӑларман. Ҫапла вара спартаковецсен иккӗмӗш команди динамовецсене выляса янӑ тесе шутланӑ.

Календарлӑ матч вырӑнне «Спартак» тата «Динамо» командисем юлташла матч туса ирттерчӗҫ. Вӑйӑ 3:1 шутпа динамовецсем ҫӗнтернипе вӗҫленчӗ.

Кун хыҫҫӑн «Медик» тата «Учитель» футболисчӗсем хулари малти вырӑна тухассишӗн ӑмӑртса вылярӗҫ. Икӗ команди те пӗр пекех: вылянӑ чухне час-часах пӗр-пӗрин алӑкне мяч тапса кӗртессипе хӑрушлӑх тӑваҫҫӗ. Анчах, час-часах тапӑнса пынин результачӗ пулмасть, мяча тапса сеткӑна кӗртеймеҫҫӗ. Ку «Учитель» командин вӑййинче уйрӑмӑнах палӑрчӗ.

95 минута вылянӑ хыҫҫӑн 2:1 шутпа —«Медик» команди ҫӗнтернипе вӑйӑ вӗҫленчӗ.

Эстафетӑллӑ чупура «Динамо» физкультурникӗсем тата «Буревестник» физкультурницисем мала тухрӗҫ.

Ҫӑмарта пуҫтарас ӗҫ

Июнӗн пӗрремӗш тӗлне Турхантри «Комбинат» колхоз 3 пин, Пренешри «Майӑн 1-мӗш» колхоз 1.300, Хутарти Ленин ячӗпе тӑракан колхоз 2 пин ҫӑмарта пачӗҫ. Ку колхозсем государствӑна ҫӑмарта тӑратас плана 50 процента яхӑн тултарнӑ.

С. БАТЬКОВ.

Семинар пулать

Паян, июнӗн 10-мӗшӗнче, ВКП(б) Шупашкар горкомӗн парткабинетӗнче суту-илӳ работникӗсем валли «Основные принципы планирования советской торговли» тема тӑрӑх экономикӑллӑ образованин семинарӗ пулать. Лектор — Дебнер юлташ.

Семинар каҫхине 8 сехетре пуҫланать.

ПАРТКАБИНЕТ.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ОТКРЫТ ПРИЕМ УЧАЩИХСЯ

В ТЕХНИКУМ ПРОМЫШЛЕННОГО БАНКА СССР

В г. КАЗАНИ

(НА 1-й КУРС).

Техникум готовит кредитных инспекторов по финансированию и контролю за строительством. Срок обучения—3 года.

Принимаются граждане СССР в возрасте от 15 до 30 лет, имеющие образование в об'еме не ниже неполной средней школы (7 классов).

Поступающие в техникум подвергаются испытаниям по программе неполной средней школы по: а) Конституции СССР, б) русскому языку, в) математике, г) географии.

Лица, окончившие неполную среднюю школу и имеющие по основным предметам оценку „отлично“ (кроме черчения, рисования и физкультуры) принимаются без приемных испытаний. Приемные испытания проводятся с 1 по 20 августа 1941 года по вызову техникума.

Заявления о поступлении принимаются с 20 июня по 31 июля 1941 года.

Заявления подаются на имя директора техникума с приложением: а) свидетельства о рождении, б) свидетельства об образовании (в подлиннике), в) справки лечебного учреждения о состоянии здоровья, г) справки об отношении к воинской обязанности (для военнообязанных), д) 3 фотографических карточек, с собственноручной подписью поступающего, заверенных учреждением, е) автобиографии.

Учащиеся техникума обеспечиваются общежитием. Отличники получают стипендию.

Гор. Казань, ул. К. Маркса, 43, Техникум Промышленного банка СССР.

3—1

ВКП(б) ЧӐВАШ ОБКОМӖН

„ЛЕНИН ҪУЛӖПЕ“ ЖУРНАЛНЕ

1941 ҪУЛТА ИЛСЕ ТӐМА ҪЫРӐНӐР!

ЖУРНАЛ ЧӐВАШЛА ТАТА ВЫРӐСЛА ЧӖЛХЕСЕМПЕ УЙӐХРА ИККӖ ТУХАТЬ.

Журнала парти, совет тата колхоз активне валли кӑлараҫҫӗ. Унта партин организациллӗ ӗҫӗсем, парти пропагандипе агитаци ҫинчен, кадрсемпе ӗҫлесси, хуҫалӑха ертсе пырасси ҫинчен статьясем пичетленеҫҫӗ.

„Ленин ҫулӗпе“ журналта ВКП(б) историне, экономика ыйтӑвӗсене вӗренме пулӑшакан статьясемпе консультацисем пулаҫҫӗ, критикӑпа библиографи пайӗ пур.

ПОДПИСКА ХАКӖ:

Ултӑ уйӑхлӑха—6 тенкӗ,
Виҫӗ „ 3 „
Пӗр „ 1 „

Подпискӑна почта уйрӑмӗсемпе агентствисенче пуринче те илеҫҫӗ.

„ЧӐВАШ КОММУНИ“ ИЗДАТЕЛЬСТВИ.

Согласно решения Народного суда 4 участка

гор. Чебоксары от 13 декабря 1940 года (№ 556)

ПРОДАЕТСЯ ДОМ

(разм. 6,5×6,5),

принадлежащий г-ну Петрову Константину Васильевичу (ул. Заводская, дом № 33) за неуплату полученной ссуды из коммунального банка.

Согласно ст. 73 инструкции „О порядке исполнения судебных решений“ дом продается государственным, кооперативным и общественным организациям по страховой оценке.

Продажа дома назначена на 11 июня 1941 года в Нарсуде 5 участка города Чебоксары.

ОБ'ЯВЛЕНИЕ

Народного Комиссариата Финансов Чувашской АССР

На основании ст. 30 закона о подоходном налоге с населения, принятого 6-й Сессией Верховного Совета Союза ССР 4 апреля 1940 года и стат. 14 положения о налоговых инспекторах и налоговых ревизорах, утвержденного постановлением Совнаркома Союза ССР от 29 апреля 1937 г. Народный Комиссариат Финансов Чувашской АССР обязывает все предприятия, учреждения и организации, расположенные по территории Чувашской АССР, не позднее 15 июня 1941 года сообщить соответствующим районным и городским и финансовым отделом необходимые для обложения налогами сведения за предыдущий месяц о выплаченных суммах разным лицам за поставленные изделия, сельскохозяйственные продукты, дикорастущие плоды, ягоды и лекарственно-технические сырье, произведенные работы, оказанные услуги и т. п.

В сведениях указываются—фамилия, имя, отчество и местожительство лица, которому произведена выплата, номер его паспорта и кем он выдан, сумма выплаты, за что и за какой период выплачена эта сумма, а также на чьем материале выполнялась работа.

Предприятия, учреждения и организации, не представившие указанных сведений за предыдущие месяцы, обязаны представить эти сведения за время с 1 июля 1940 года по 30 июня 1941 г., а в последующие месяцы—не позднее 15 числа каждого месяца за предыдущий месяц.

За несвоевременное или неполное представление указанных сведений лица, ответственные за представление сведений, подвергаются штрафу до 100 рублей.

Представление заведомо неверных сведений влечет за собой ответственность в уголовном порядке.

НАРКОМФИН ЧАССР.

Октябрьти Социализмлӑ Аслӑ Революци XXV ҫул тултарнӑ тӗле литературӑпа искусствӑн чи лайӑх произведенине хатӗрлес тӗлӗшпе правительство ирттерекен конкурс жюрийӗнчен

Правительство ирттерекен конкурс жюрийӗ конкурс участникӗсене ҫакӑн ҫинчен пӗлтерет: конкурса тӑратакан мӗнпур произведенисене ҫак адреспа ямалла:

гор. Чебоксары, Дом Советов, Управление по делам искусств при СНК ЧАССР. Произведенисем ҫинче „конкурс валли“ тесе кӑтартса ҫырас пулать.

Правительство ирттерекен конкурс жюрийӗ.

КАНАШСКИЙ

ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ТЕХНИКУМ

ОБ'ЯВЛЯЕТ ПРИЕМ УЧАЩИХСЯ С ОТРЫВОМ ОТ ПРОИЗВОДСТВА НА 1941—42 УЧЕБНЫЙ ГОД.

Техникум готовит инспекторов и бухгалтеров по бюджету и налоговым платежам. Срок обучения в техникуме 3 года.

На 1 курс принимаются лица в возрасте от 15 до 25 лет, имеющие образование в об'еме семилетки.

Прием заявлений с приложением соответствующих документов производится с 20 июня по 31 июля.

Все поступающие в техникум подвергаются приемным экзаменам по русскому языку (письменно и устно), математике (письменно и устно), Конституции СССР и географии.

Отличники 1940—41 учебного года зачисляются без экзаменов.

Принятые учащиеся обеспечиваются общежитием.

На государственную стипендию зачисляются отличники и лица, выдержавшие три приемных экзамена на „отлично“ и один на „хорошо“.

При техникуме имеется столовая.

Заявления и запросы направлять по адресу: гор. Канаш, ЧАССР., ул. Ленина, дом № 23.

3—2 ДИРЕКЦИЯ.

К началу учебного года Государственным Издательством Чуваш. АССР выпущены в свет и поступили в продажу во все магазины и киоски КОГИЗ'а и потребительской кооперации

СТАБИЛЬНЫЕ УЧЕБНИКИ и УЧЕБНЫЕ ПОСОБИЯ:

		Цена
Всесвятский—	Ботаника для 5-6 кл.	1—55
Кабанов—	Анатомия и физиология человека	1—75
Кореньков—	Учебник русского языка для 3 кл.	1—80
Лисков—	Песни и игры для дошкольников	3—80
Отачкин А.С.—	Книга для чтения по родн. яз., ч. I, для 1 класса	—70
Отачкин А.С.—	Книга для чтения по родн. яз. для школ малограмотных	1—40
Попова Н. С.—	Сборник арифметических задач и упражнений, ч. I, для 1 кл.	—60
Попова Н. С.—	Сборник арифметических задач и упражнений, ч. II, для 2 кл.	—60
Трофимов—	Букварь для 1 класса начальных школ	—70
Трофимов—	Букварь для взрослых	—70
Трофимов и Сироткин—	Сочинение по картинкам (методическое указание к картинкам по развитию речи)	—60
Трофимов и Сироткин—	Картинки по развитию речи (для сочинений)	4—50
Трофимов и Сироткин—	Книга для чтения по русской литературе ч. I, для 5. кл.	2—90
Тетюрев—	Естествознание ч. II, для 4 кл.	—85
Цузмер—	Зоология, для 6—7 кл.	2—55
Шумилов—	Хрестоматия по чувашской литературе, для 9 класса	4—75
Ягунов—	Грамматика чувашского языка ч. I, для 1 класса	—45
—	Программа для начальных школ (чувашск. язык)	—50

Требуйте учебники и пособия во всех магазинах КОГИЗ'а и системы потребкооперации (райкультмагах и сельпо).

При отсутствии учебников в магазинах, заказы направляйте непосредственно Госиздату Чуваш. АССР по адресу: г. Чебоксары, Дом Печати, 4 этаж.

Госиздат ЧАССР.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн — 0—67, редактор заместителӗн — 3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн — 0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн — 2—30, «Ӗҫхӗрарӑмӗ» тата «Хатӗр пул» журналсен — 6—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӑн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 2491. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 293. Ф. 6. 58. 84 п. л.